

geneZŷs – 2015

Kárpát-medencei ifjúságszociológiai felmérés: első adatok

PAPP Z. ATTILA

MCC vendégkutató

MTA TK Kisebbségkutató Intézet

2016. január 28.

Kutatás keretei

- ***Kutatást készítette:*** Mathias Corvinus Collegium (MCC)
- ***Kutatás vezetője:*** Papp Z. Attila (MCC vendégkutató, MTA TK Kisebbségkutató Intézet)
- ***Kutatásban résztvevő intézmények:*** MCC, MTA TK Kisebbségkutató Intézet, Információs Társadalomért Alapítvány
- ***Célcsoport:*** Kárpátalján, Felvidéken, Vajdaságban és Erdélyben élő közel 400 ezer 15-29 éves magyar anyanyelvű/nemzetiségű fiatal
- ***Módszertan***
  - kérdőíves, személyes megkeresés
  - mintavételi eljárás: kvótás mintavétel, korra, nemre, településtípusra, a régiókon belül területi megoszlás szempontjából is reprezentatív minta (súlyozott minta)
  - mintanagyság: 2700 fő (Erdély: 1000, Felvidék: 700, Vajdaság: 500, Kárpátalja: 500).
- ***Kérdés időpontja:*** 2015. november 12. – 2015. december 23.

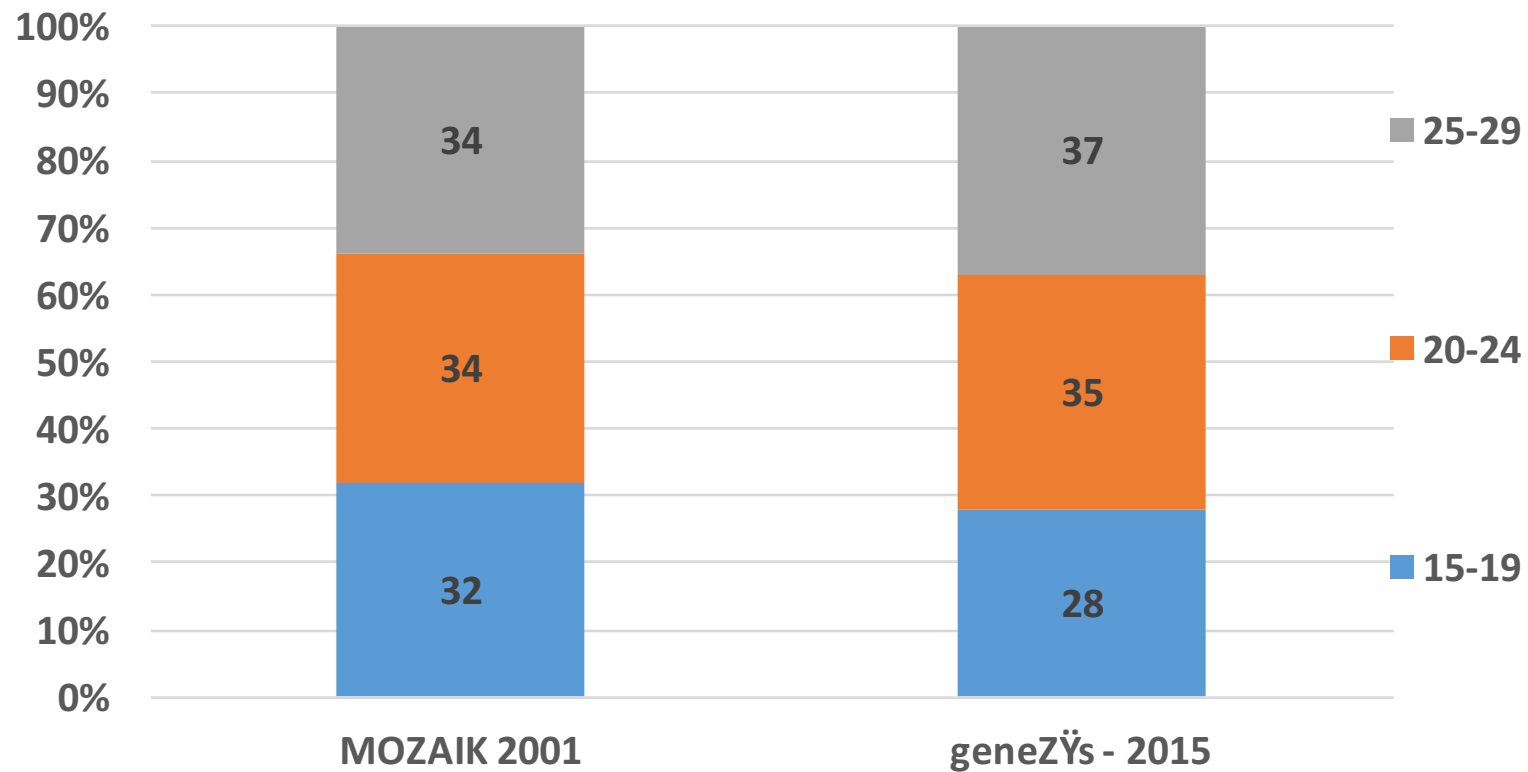
Kutatás fő témakörei

- társadalmi mobilitás (szülők iskolai végzettsége stb.)
- oktatási részvétel, iskolai életút
- munkaerő-piaci állapot
- családi állapot, gyerekvállalási hajlandóság
- értékvilág, vallásosság
- szabadidő, időhasználat
- médiahasználat, digitális tájkép
- kettős állampolgárság igénylése, hatása
- migrációs hajlandóság
- etnikai, nemzeti identitás szerkezete
- közéleti, politikai részvétel
- nyelvhasználat és szinterei
- társadalmi előítéletek

SZOCIO-DEMOGRÁFIAI ADATOK

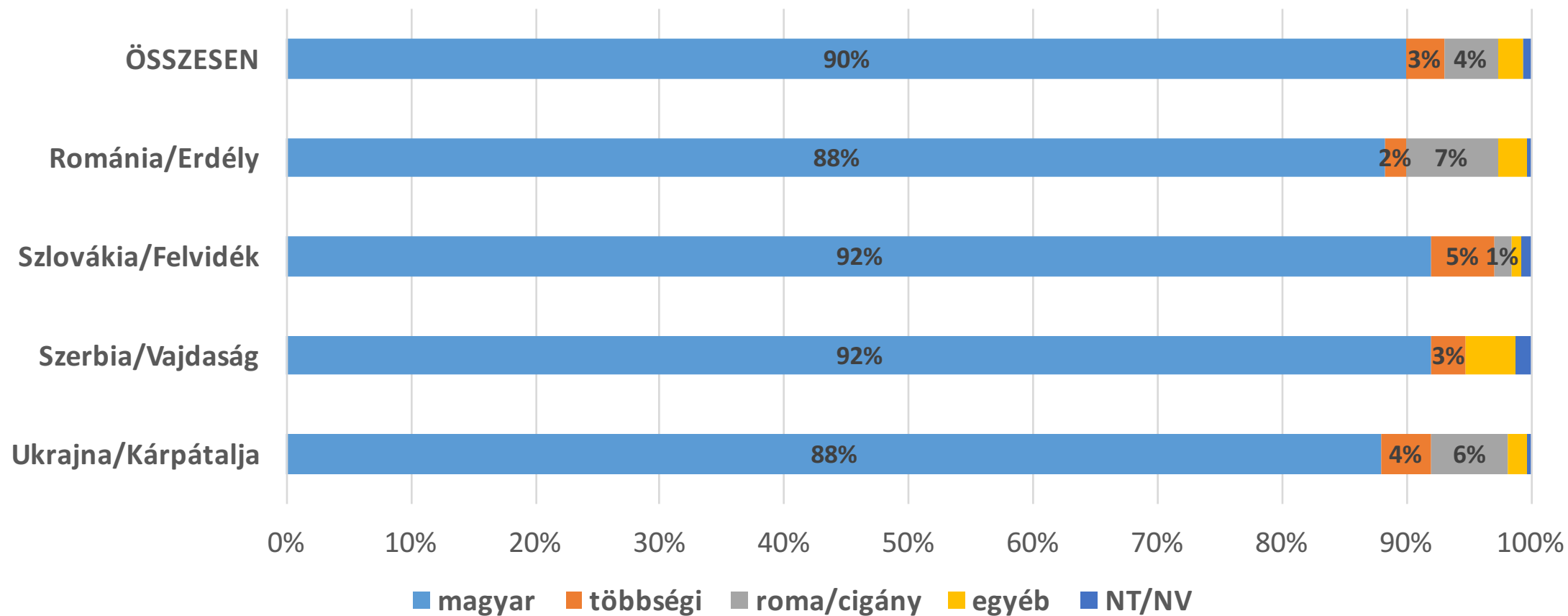
A minta korcsoportos megoszlása (%)

(Forrás: Mozaik 2001, GeneZŸs 2015)

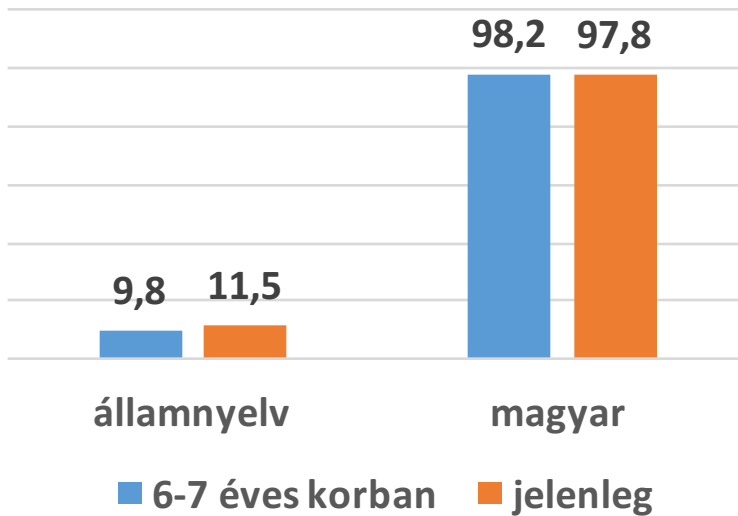
Nemzetiség

(Forrás: GeneZYs 2015)

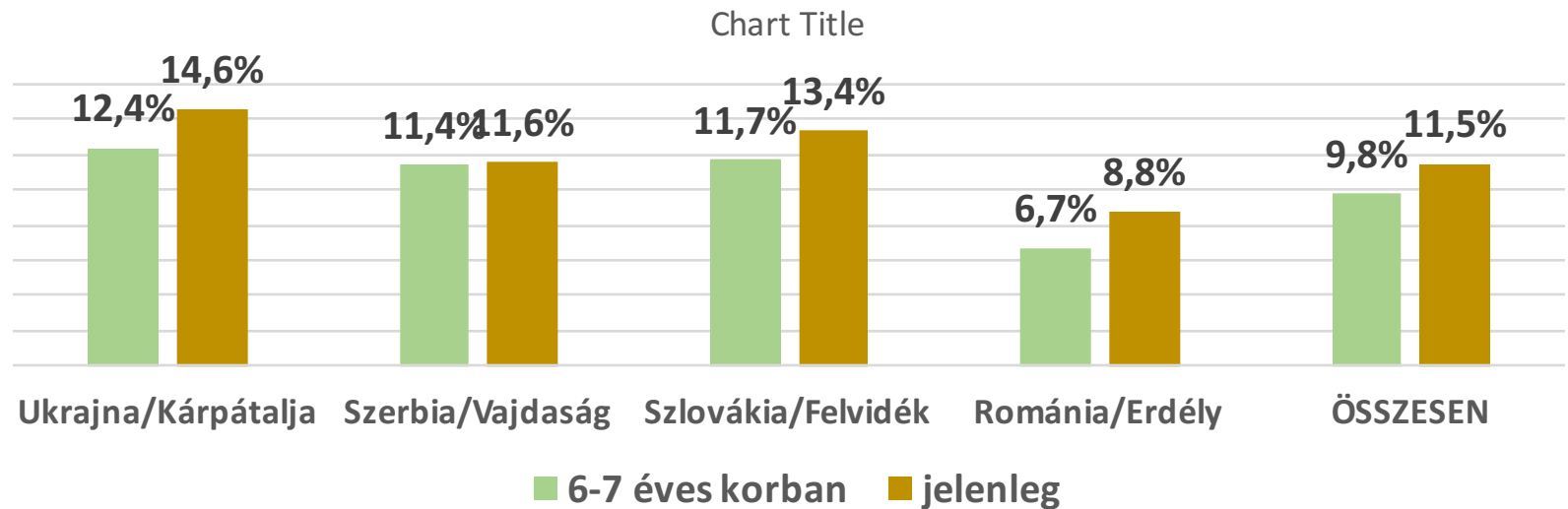

Nyelvhasználat gyerekkorban és jelenleg

(Forrás: GeneZYs 2015)

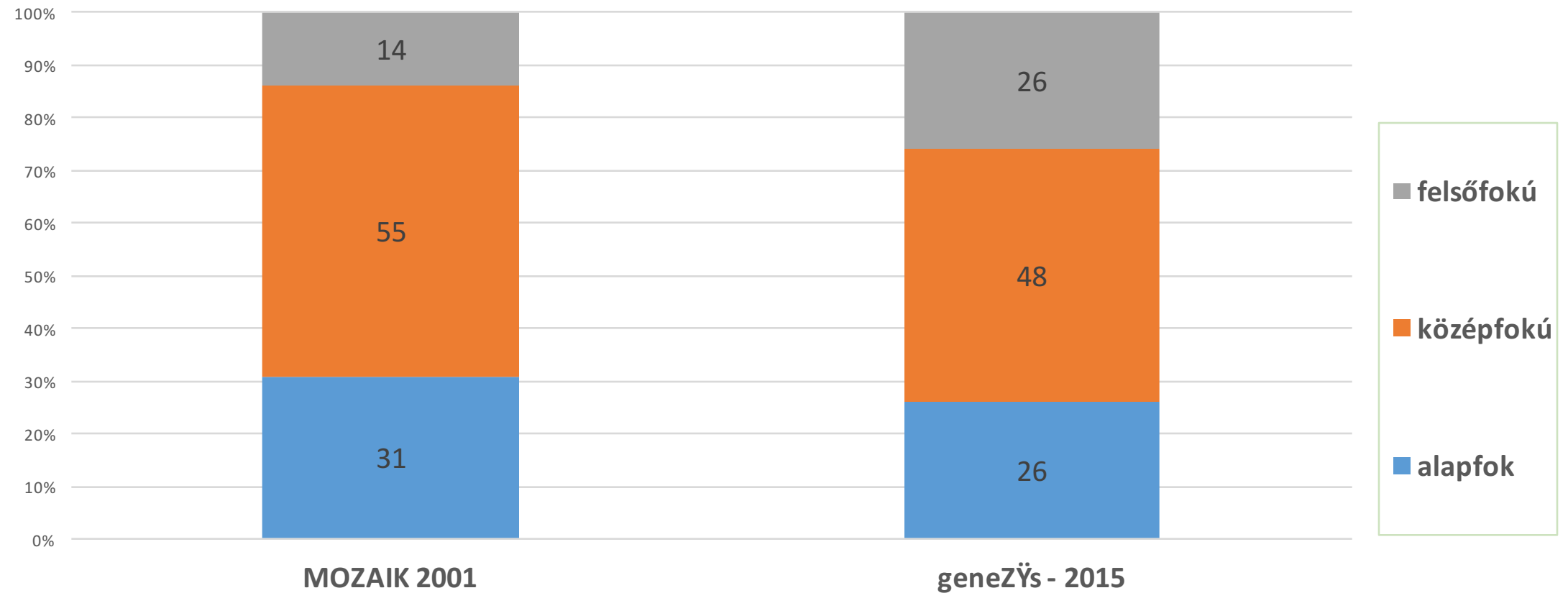

- **Államnyelv használata regionálisan**

Legmagasabb iskolai végzettség 2001-2016

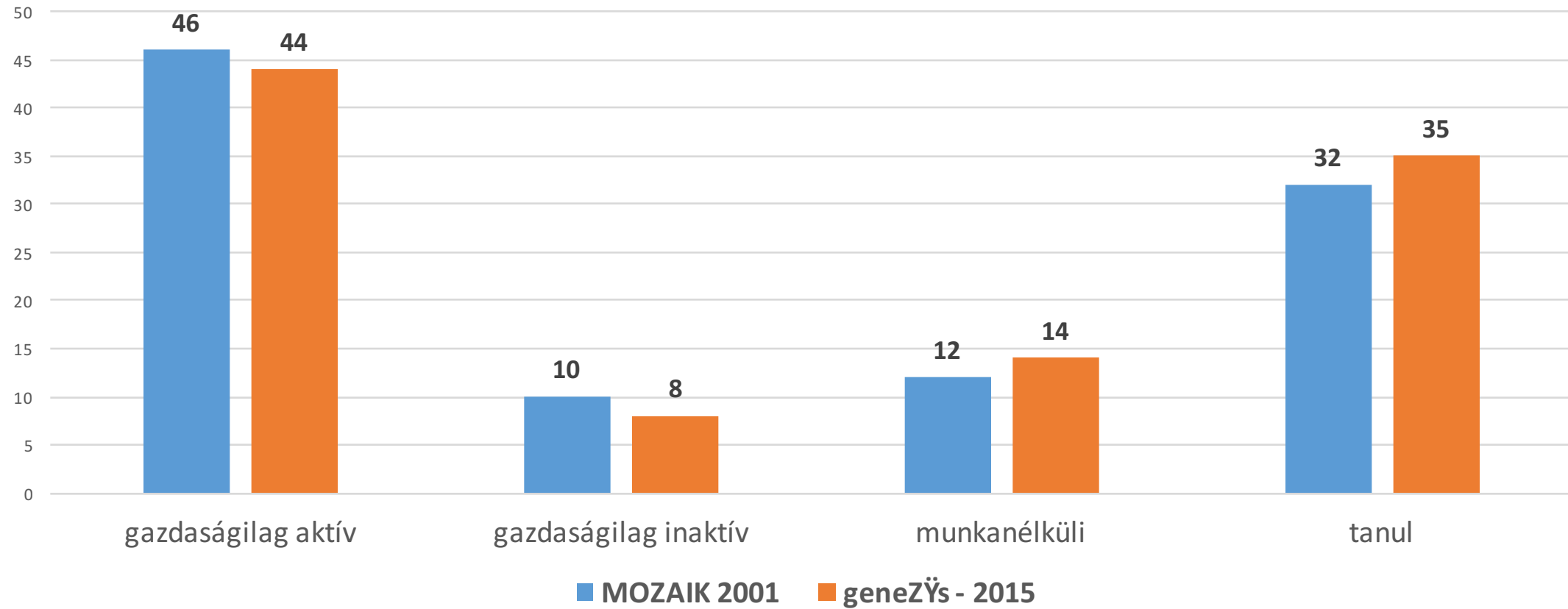
(Forrás: Mozaik 2001, GeneZŸs 2015)

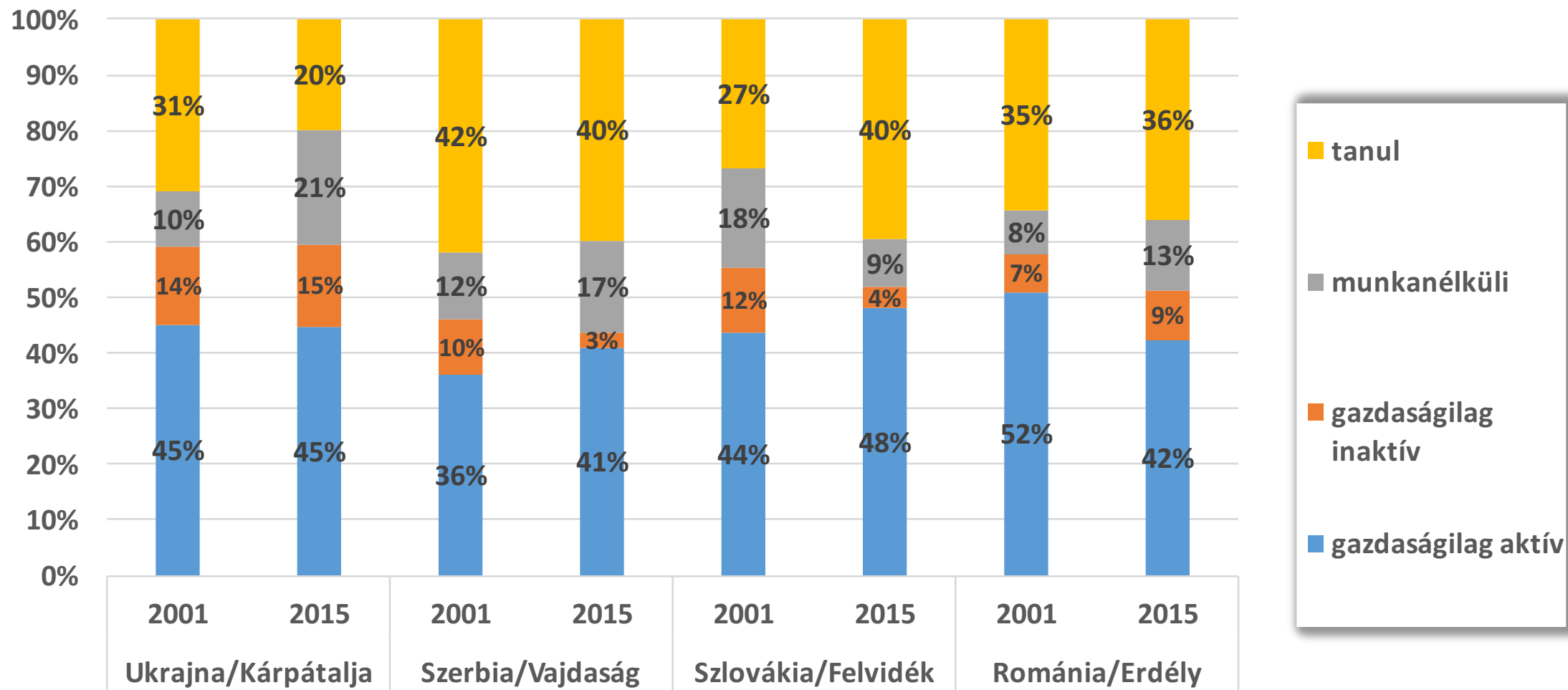
Főfoglalkozás 2001-2015

(Forrás: Mozaik 2001, GeneZŷs 2015)

Főoglalkozás régiók szerint 2001-2015

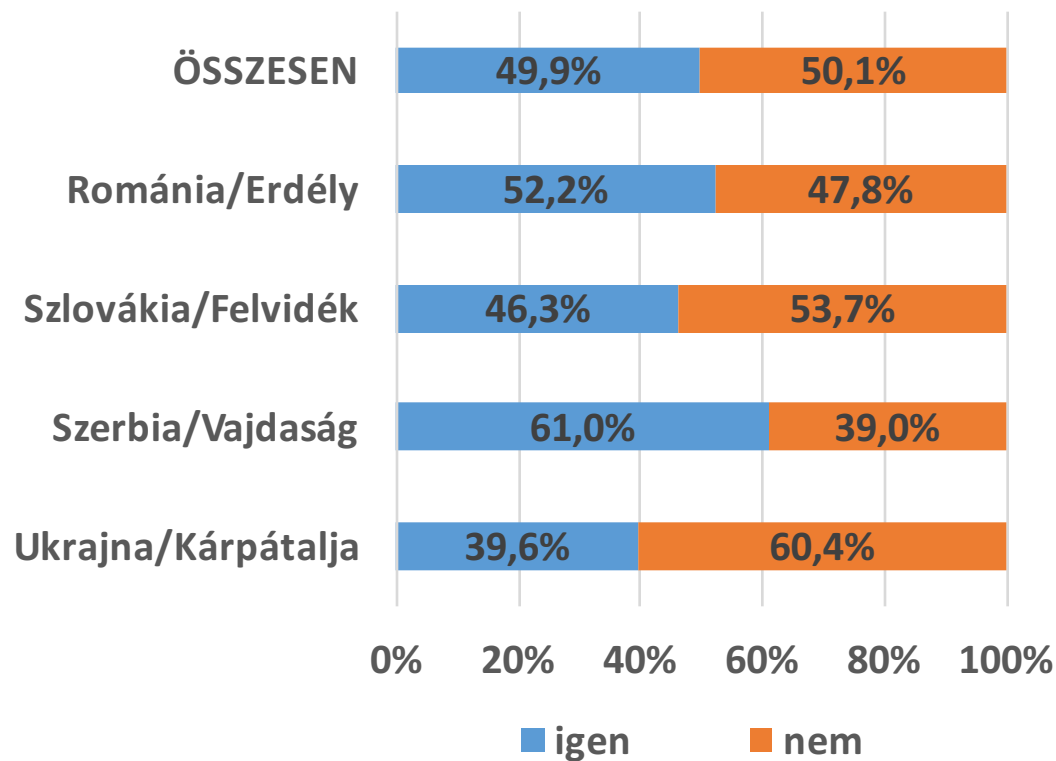
(Forrás: Mozaik 2001, GeneZYs 2015)

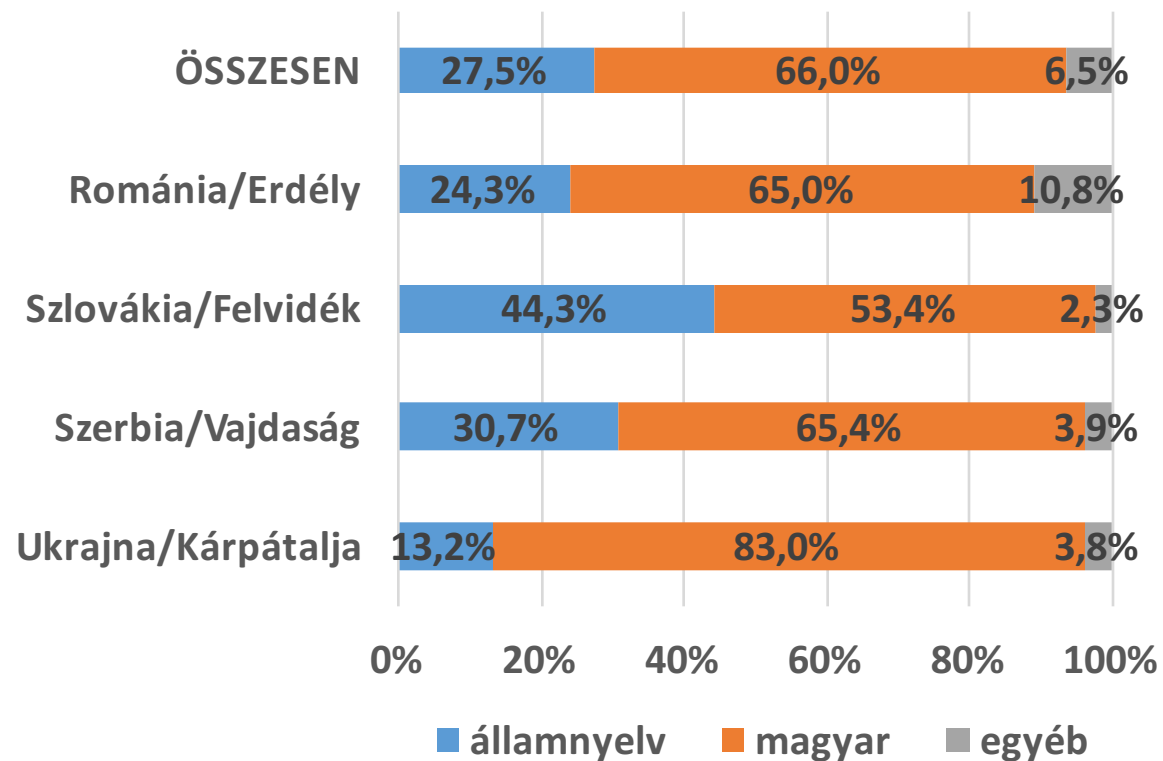
Továbbtanulási szándékok

Függetlenül attól, hogy jelenleg tanulsz-e avagy sem, szeretnél-e még (tovább)tanulni? - (Forrás: GeneZYs 2015)

TOVÁBBTANULÁSI SZÁNDÉK

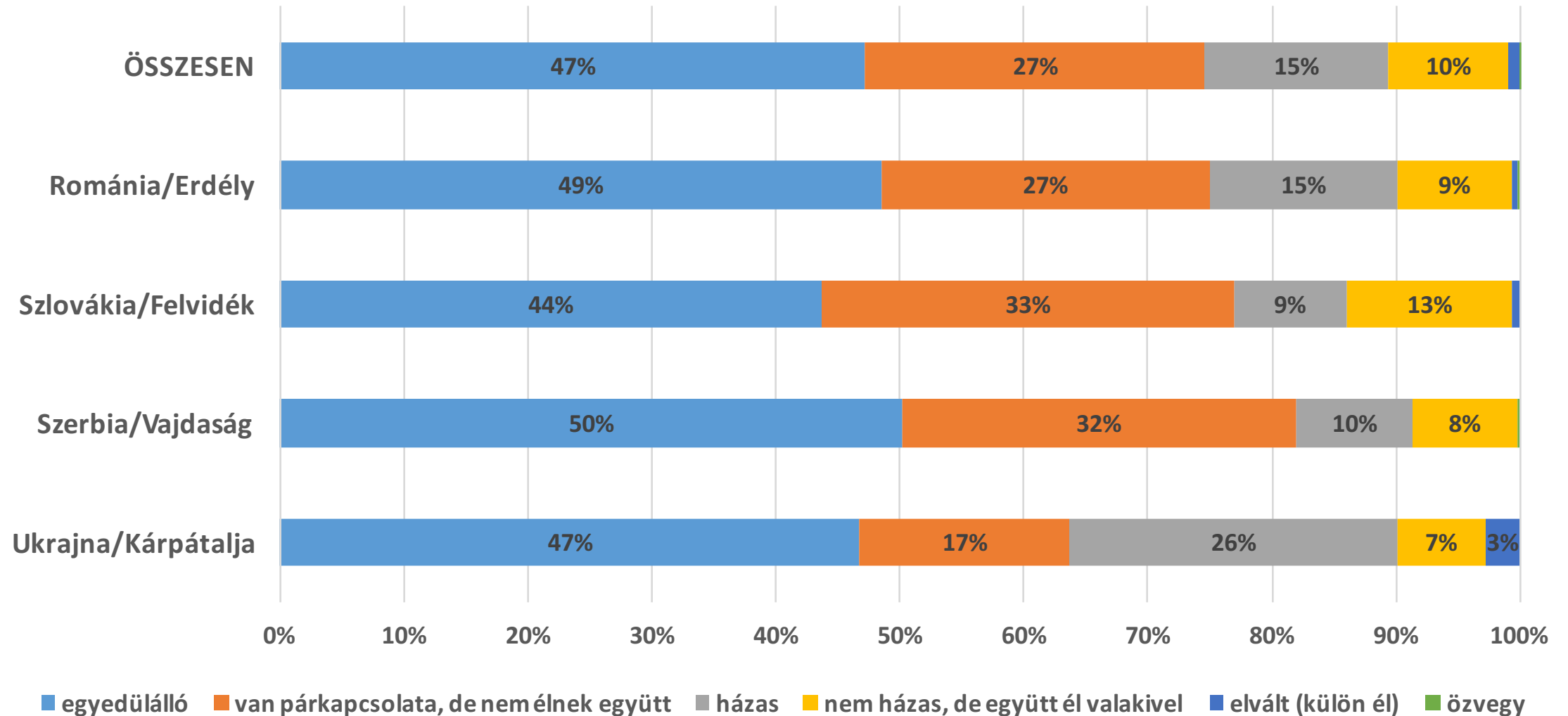

TOVÁBBTANULÁS NYELVE

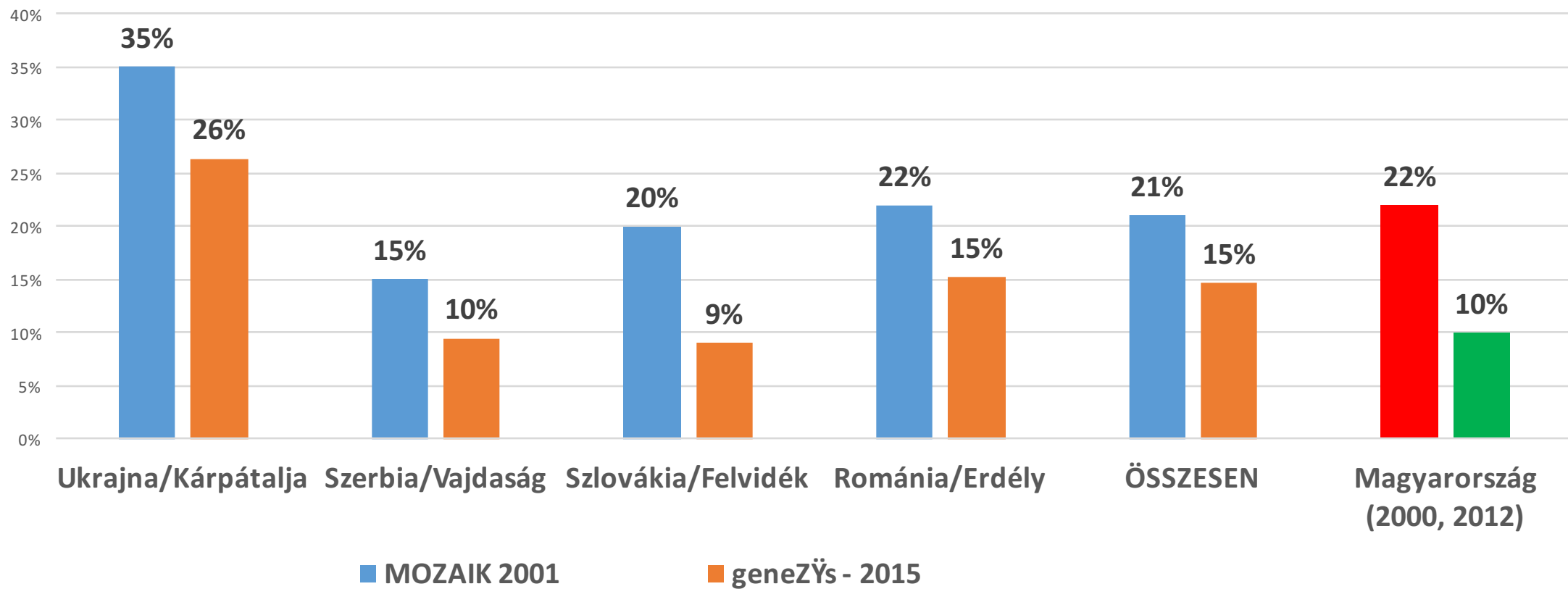
Családi állapot régiók szerint

(Forrás: GeneZYs 2015)

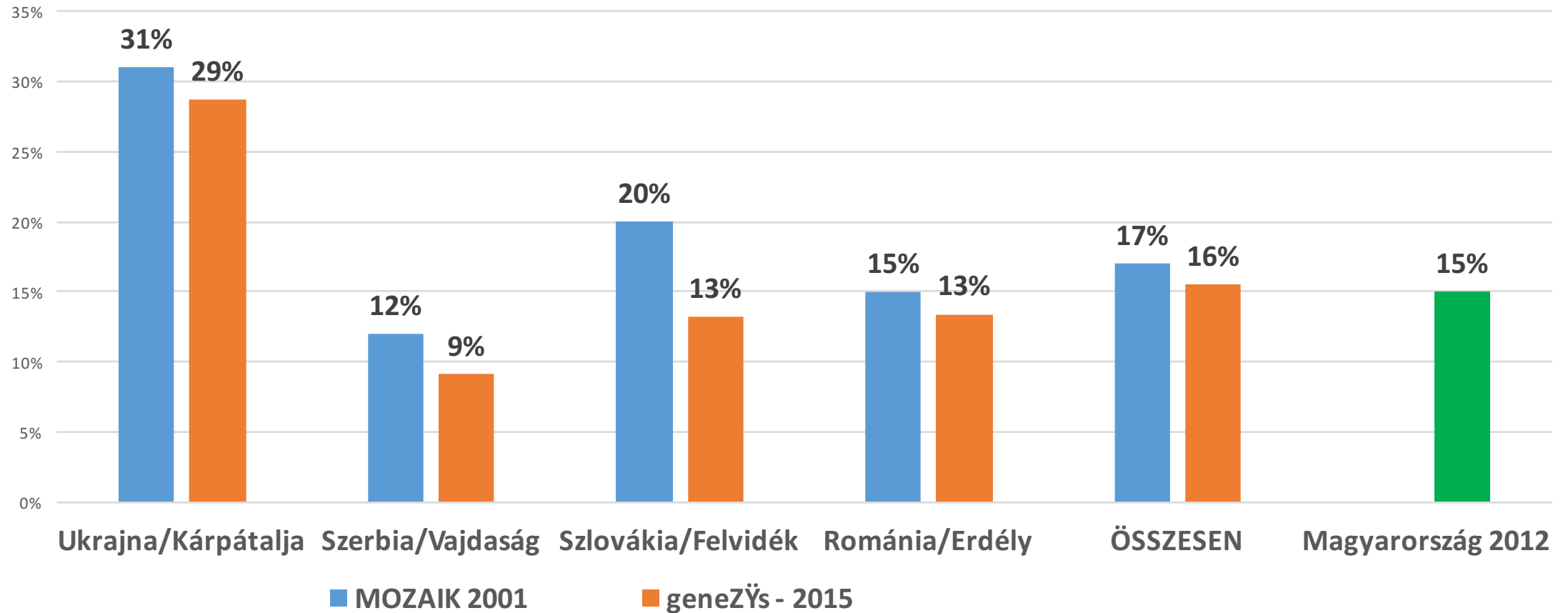
Házasságban élők aránya, régiónként (2001-2015), illetve Magyarországon (2000, 2012)

(Forrás: Mozaik 2001, GeneZys 2015, Magyar Ifjúság 2000, 2012)

Van gyereked? *Igen* válaszok %-ban

(Forrás: GeneZYs 2015, Mozaik 2001, Magyar Ifjúság 2012)

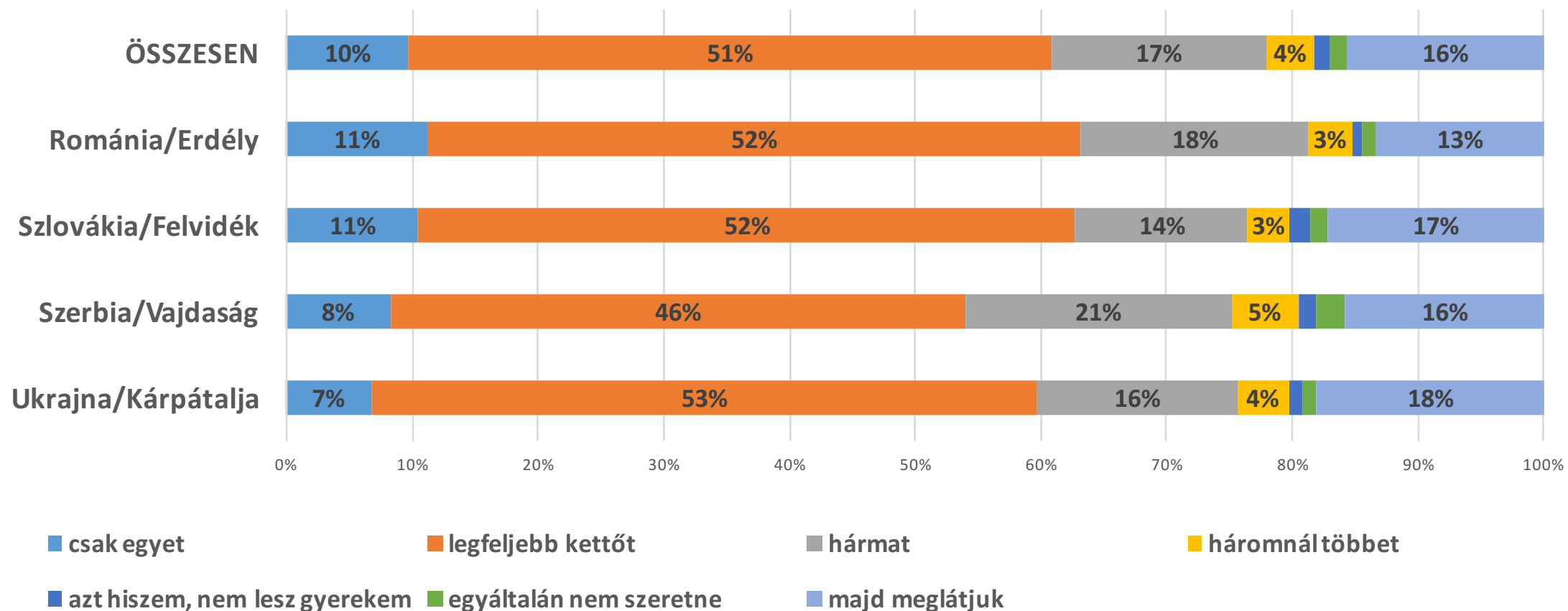
Gyerekek száma

(Forrás: GeneZys 2015)

Gyerekek száma	Teljes minta	Van gyereke
1 gyerek	9,2%	63,1%
2 gyerek	4,2%	28,8%
3 gyerek és több	1,2%	8,1%
Nincs gyereke	85,4%	-

Hány gyereket szeretnél? Régiók szerint

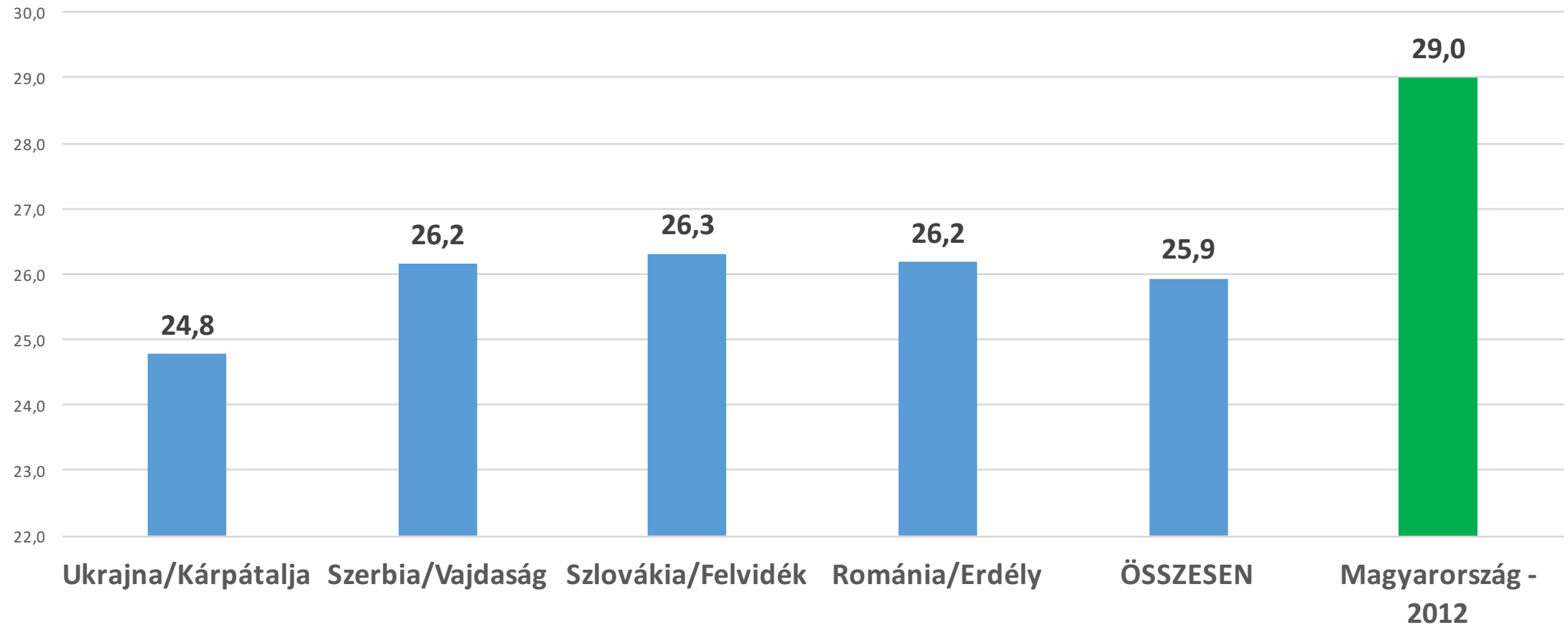
(Forrás: GeneZYs 2015)

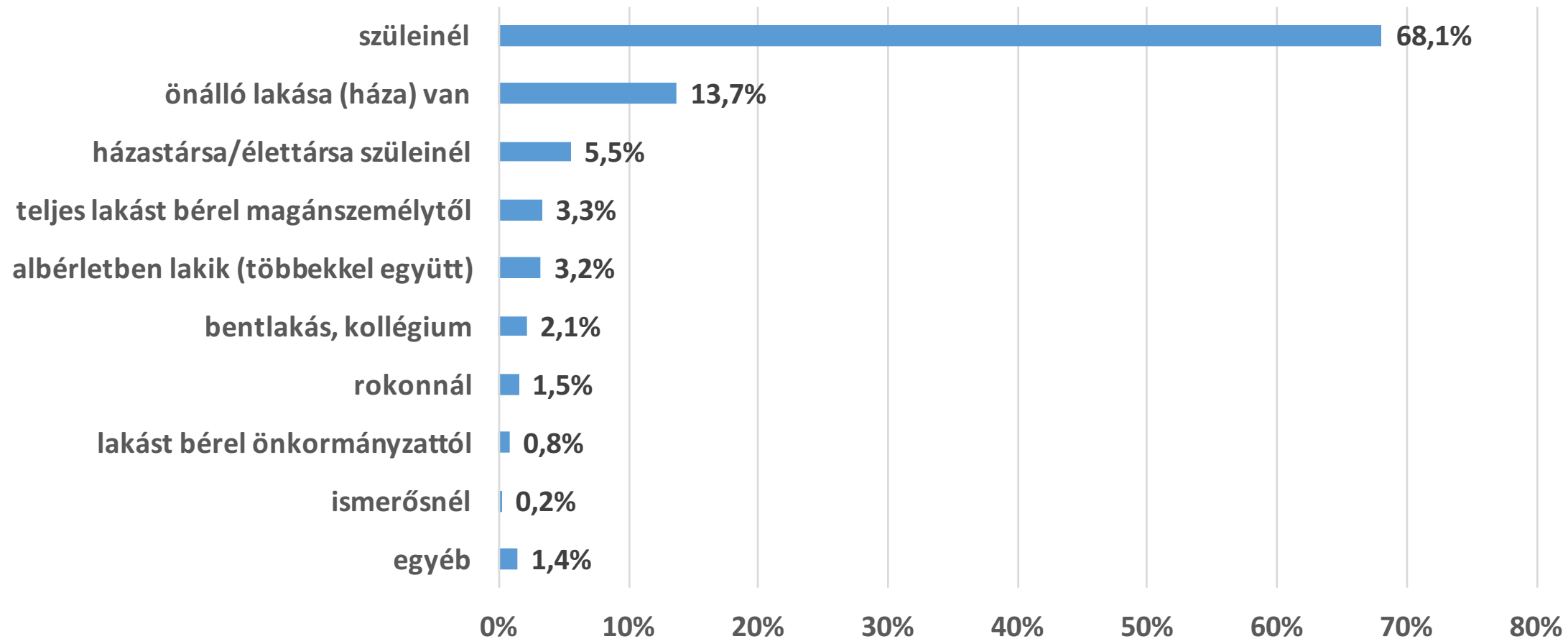
Hány éves korban szeretnél először apa/anya lenni?

(Forrás: GeneZYs 2015, Magyar Ifjúság 2012)

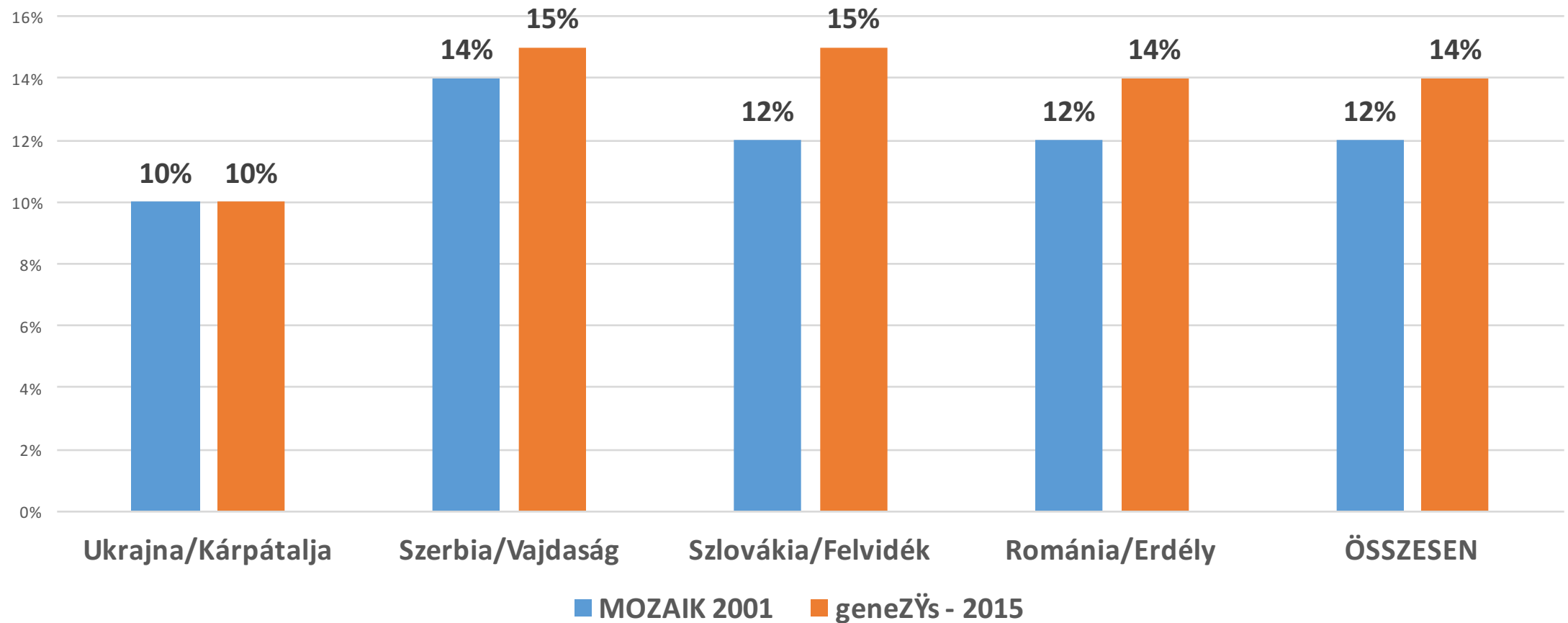
Milyen lakásban élsz?

(Forrás: GeneZYs 2015)

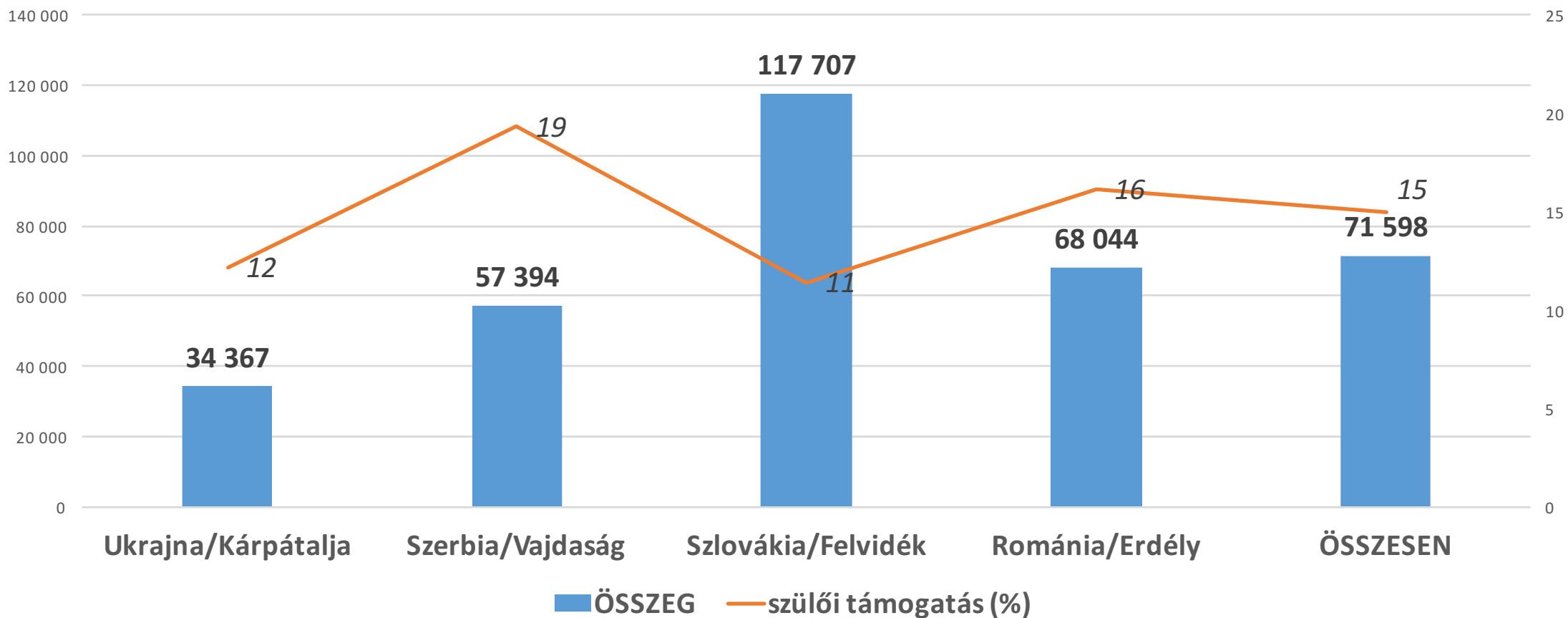
Önálló lakással rendelkezők aránya 2001-2015

(Forrás: Mozaik 2001, GeneZYs 2015)

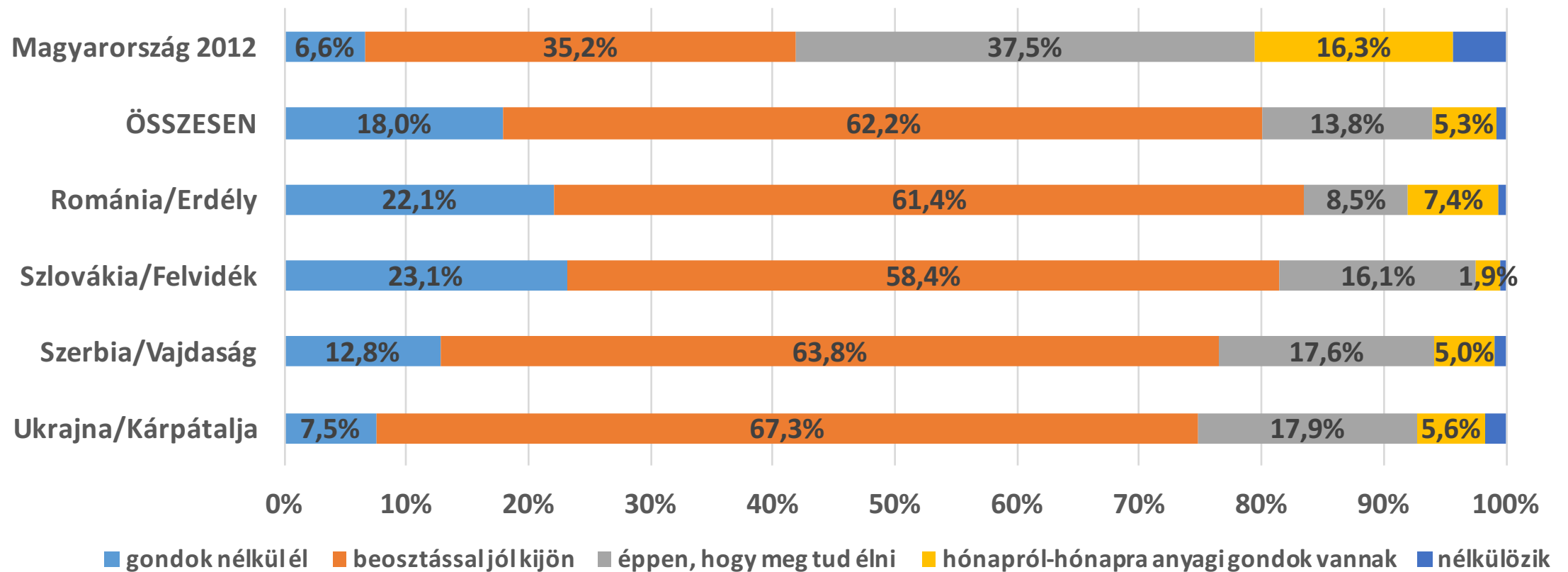
Mekkora pénzösszeggel gazdálkodsز egy hónapban?

(HUF, 2015. dec. 1. árfolyam) (Forrás: GeneZYs 2015)

Hogy érzed, családod anyagilag...?

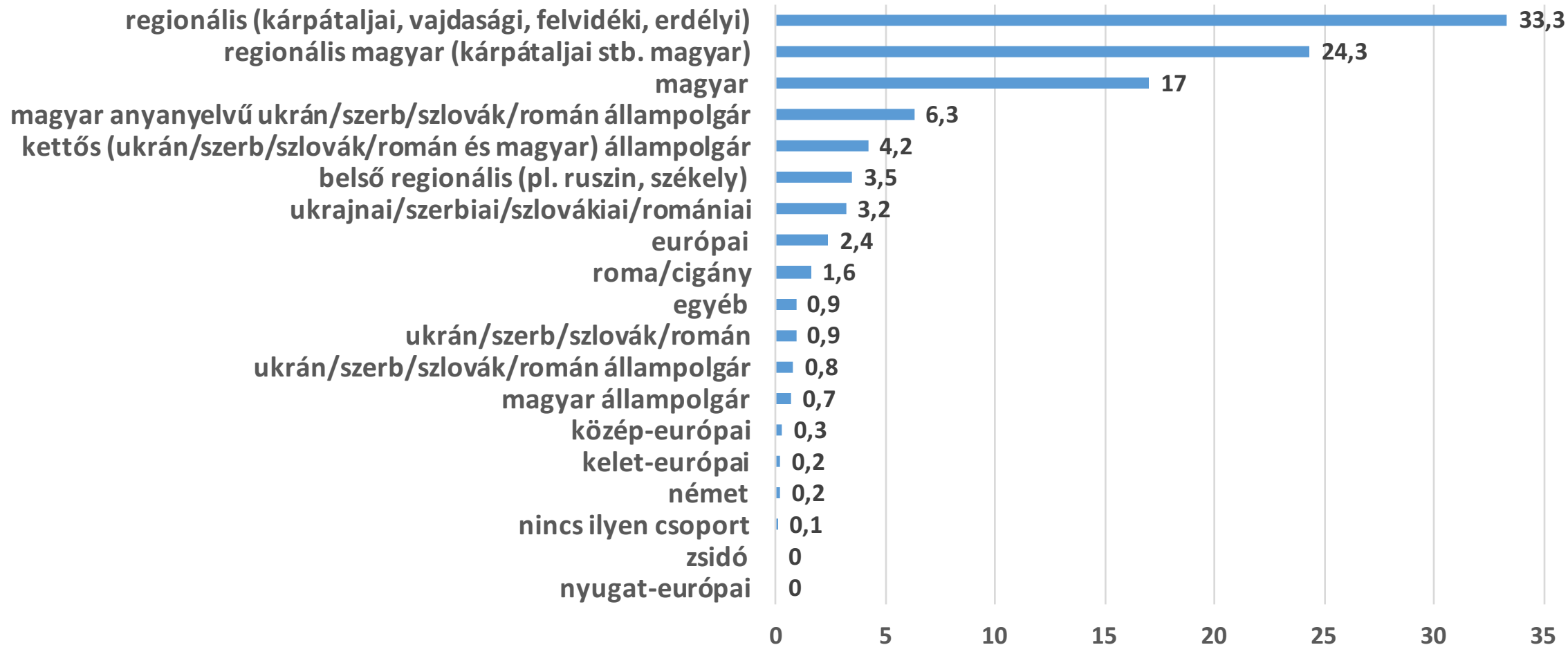
(Forrás: GeneZYs 2015, Magyar Ifjúság 2012)

IDENTITÁS,
KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG

Mely közösséghez tartozónak tartod magad elsősorban?

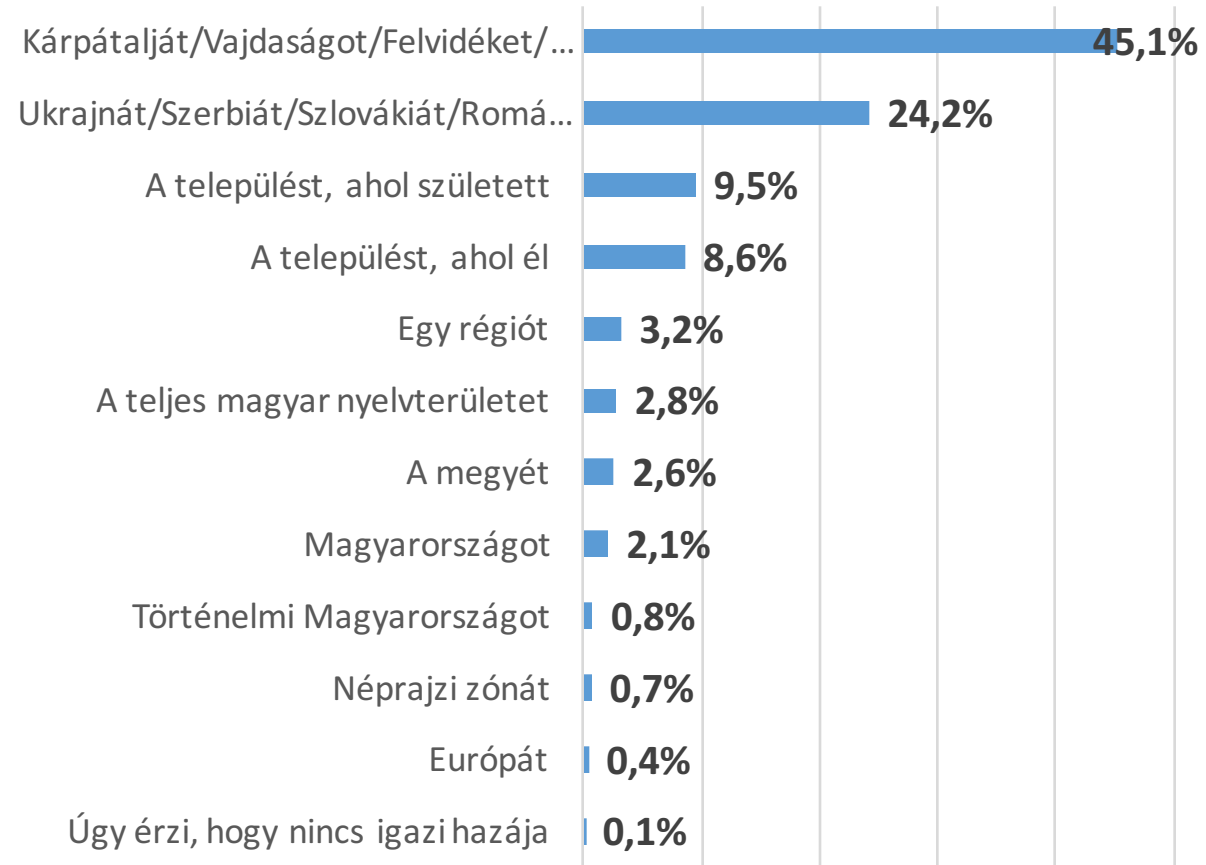
(Forrás: GeneZYs 2015)

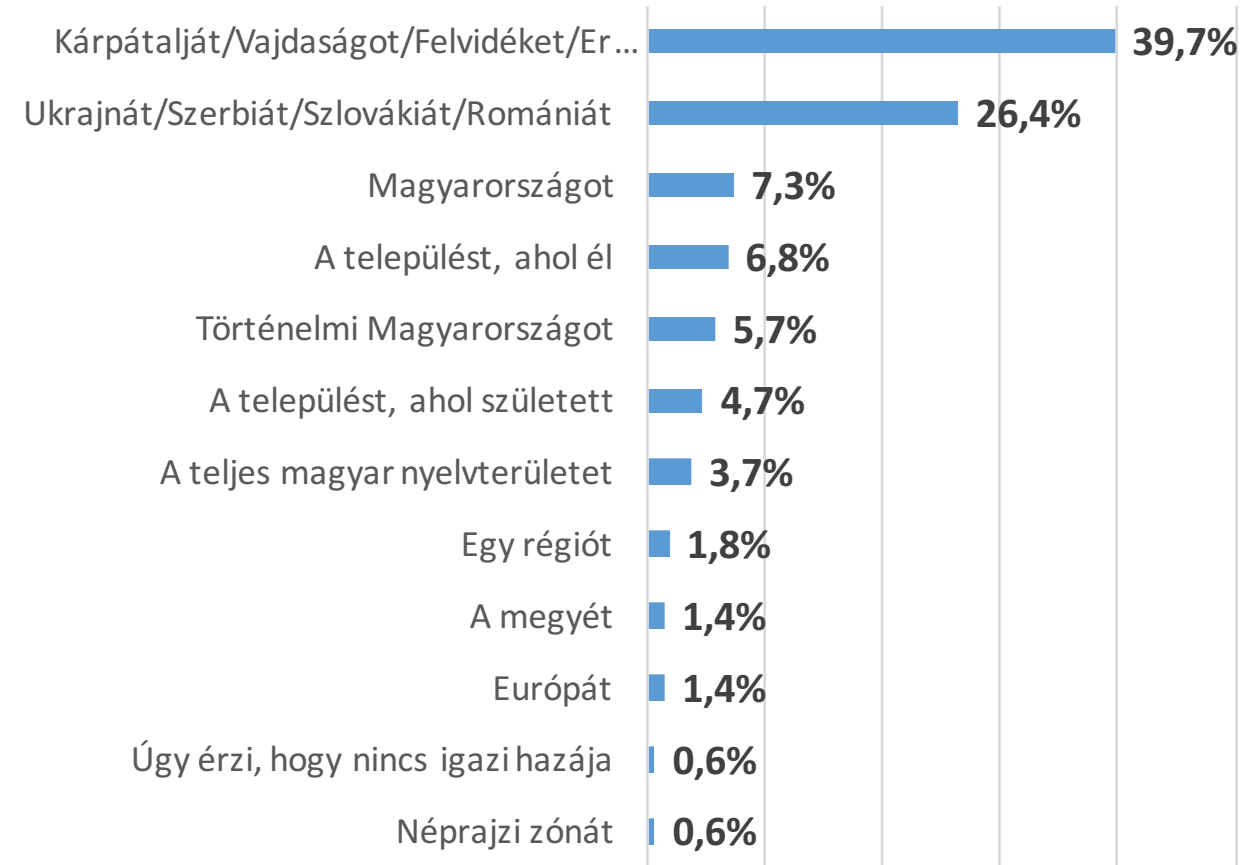
Mit tartasz szülőföldednek, illetve a hazádnak?

(Forrás: GeneZys 2015)

Szülőföld

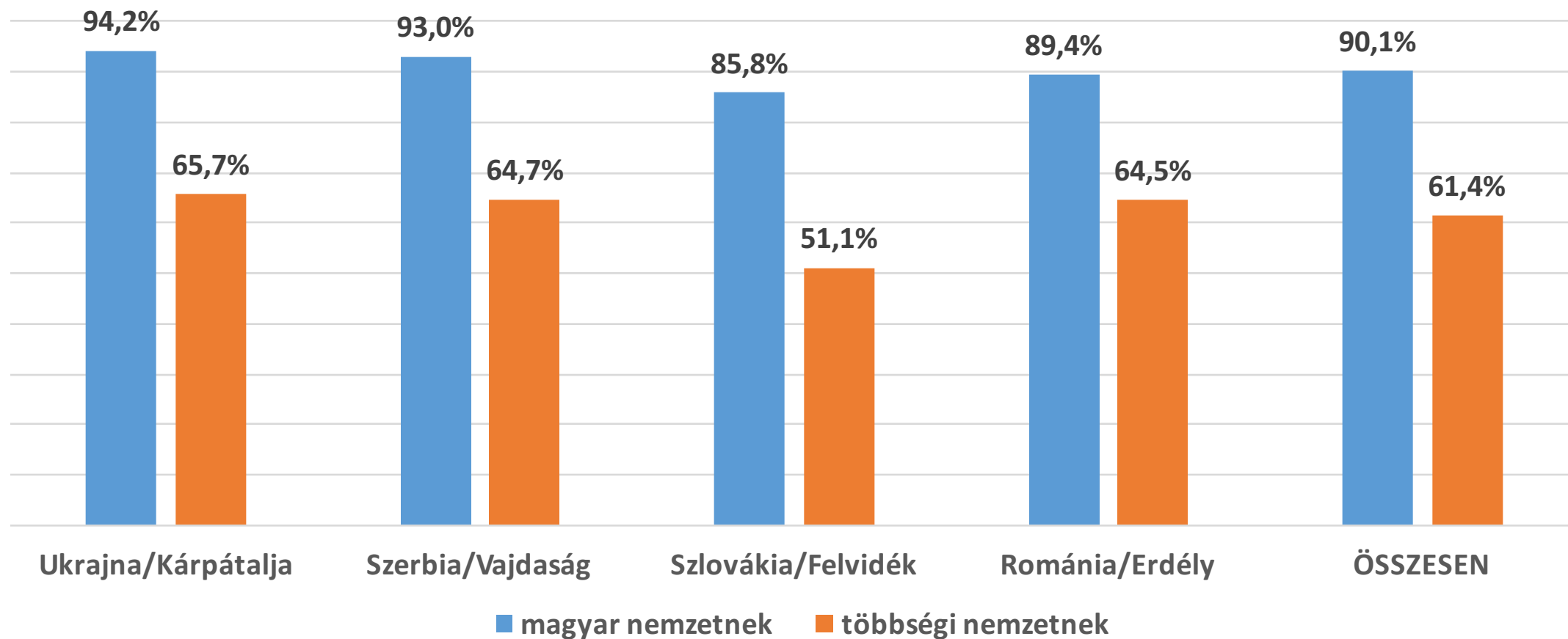
Haza

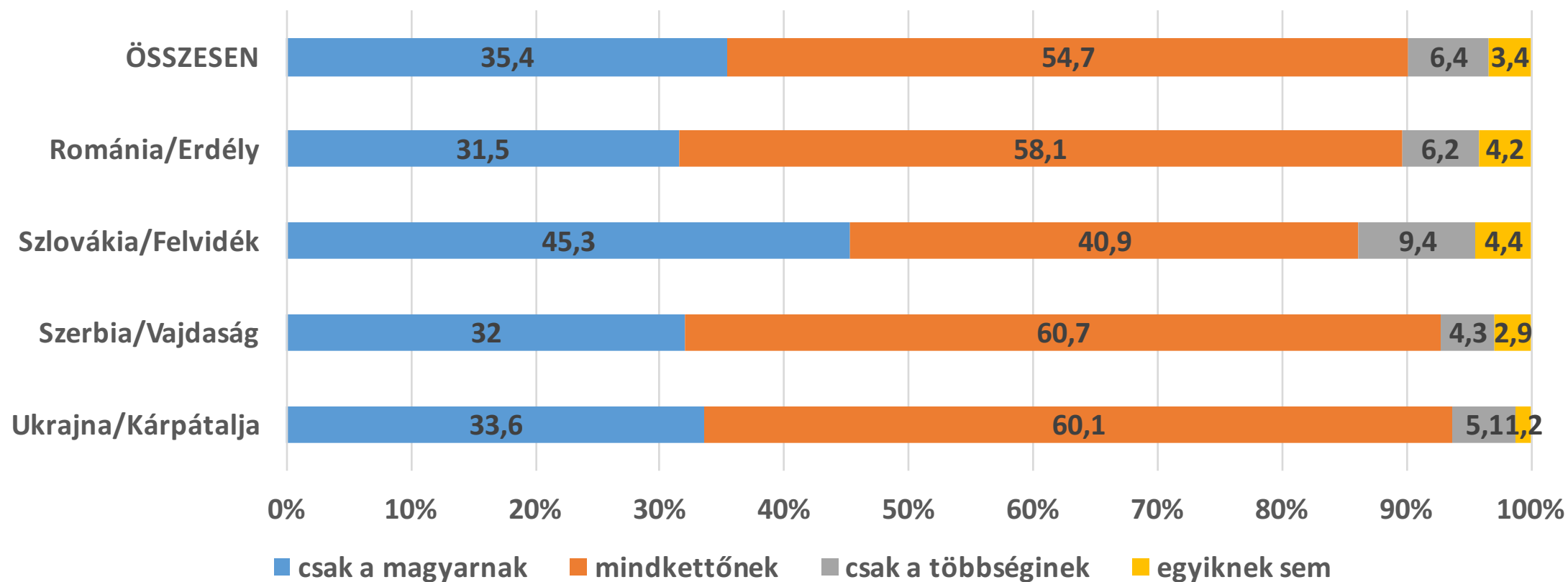
A kisebbségi (kárpátaljai, vajdasági, felvidéki, erdélyi) magyarok részét képezik-e a...

(Forrás: GeneZYs 2015)

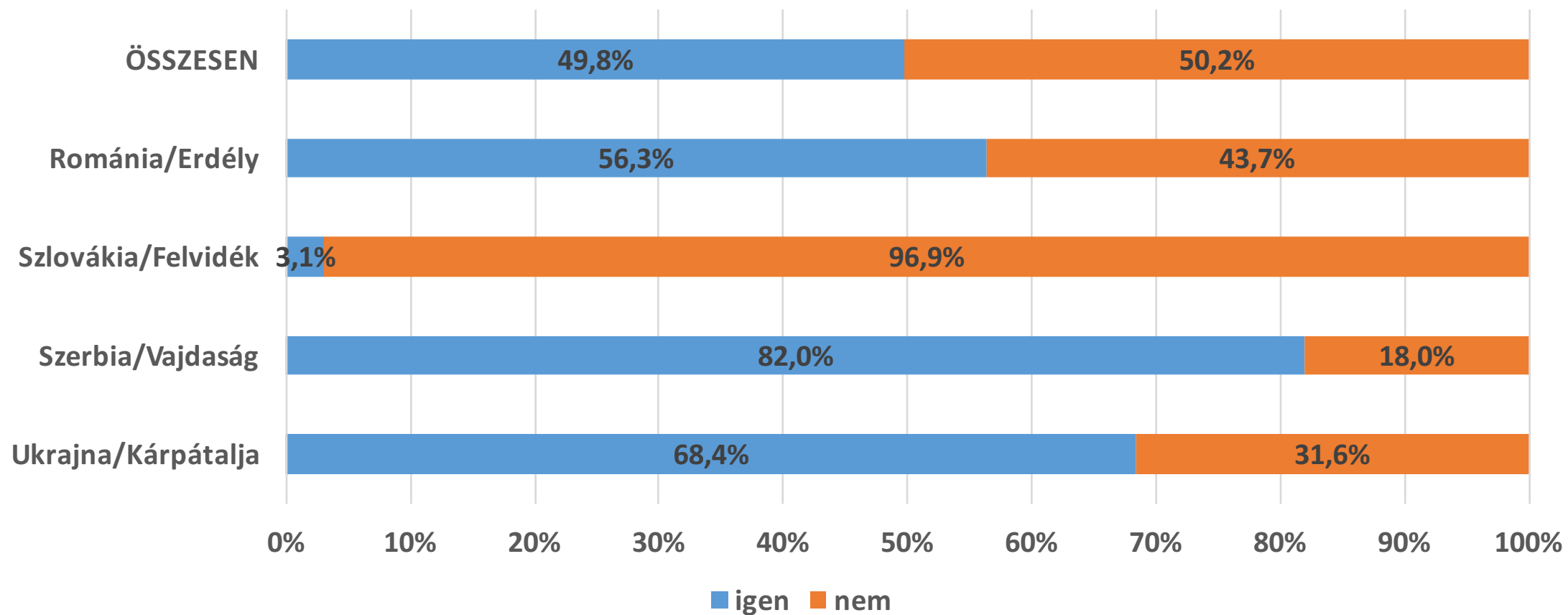
A kisebbségi (kárpátaljai, vajdasági, felvidéki, erdélyi) magyarok részét képezik-e a magyar és többségi nemzetnek?

(keresztmű adatok; forrás: GeneZYs 2015)

Igényelted-e a magyar állampolgárságot?

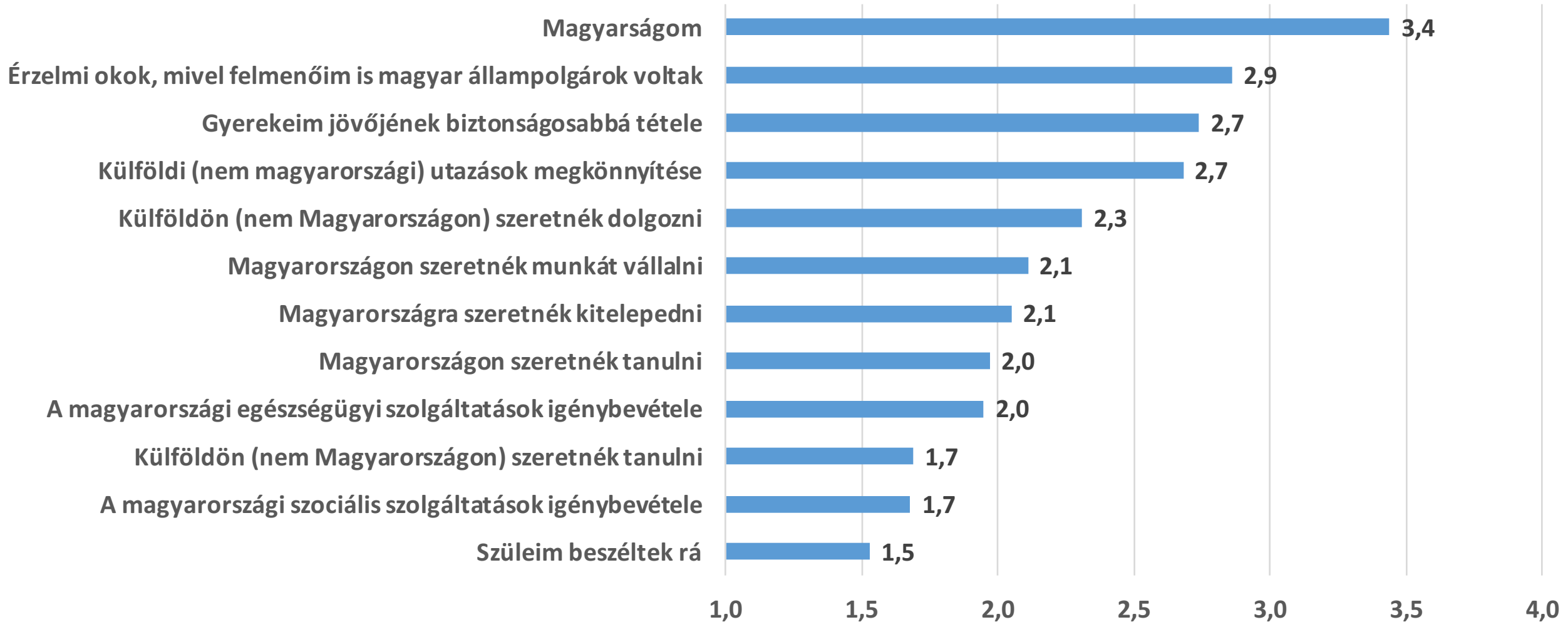
(Forrás: GeneZYs 2015)

	Igényelte a magyar állampolgárságot		
	igen	nem	<i>szign.</i>
férfi	50,9%	49,1%	
nő	48,6%	51,4%	0,129
falu	40,9%	59,1%	
város	62,2%	37,8%	0,000
15-19	48,7%	51,3%	
20-24	51,5%	48,5%	
25-29	49,0%	51,0%	0,438
alapfok	41,9%	58,1%	
középfokú	47,9%	52,1%	
felsőfokú	61,7%	38,3%	0,000
gazdaságilag aktív	49,2%	50,8%	
gazdaságilag inaktív	49,2%	50,8%	
munkanélküli	49,1%	50,9%	
tanul	51,7%	48,3%	0,697

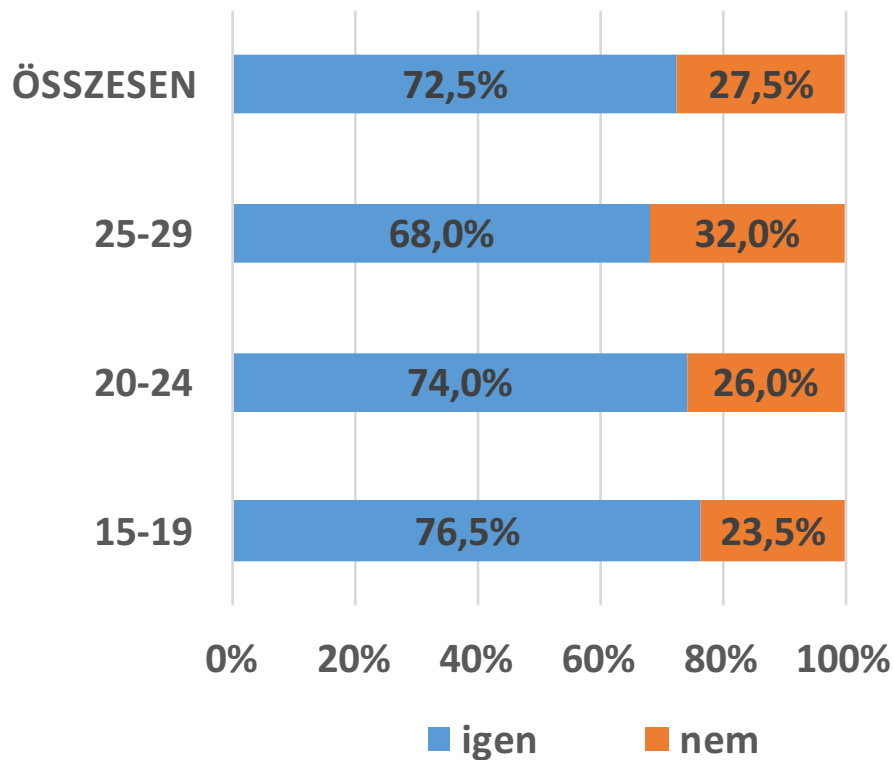
Az alábbi tényezők milyen mértékben járultak hozzá az igényléshez?

(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem;... 4 – teljes mértékben) (Forrás: GeneZYs 2015)

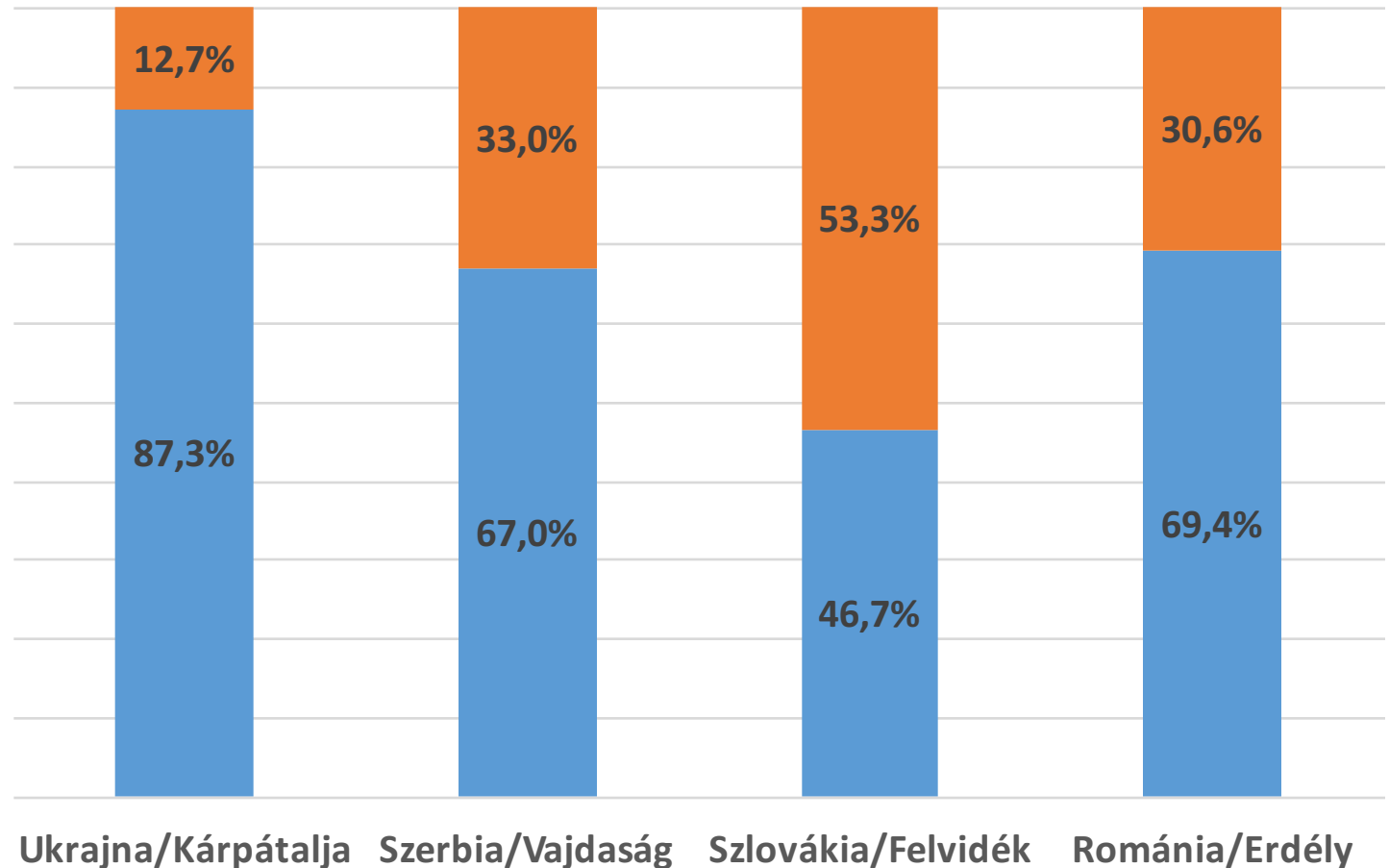

Mit gondolsz, a magyar állampolgárság fog-e változást okozni életedben? *(Forrás: GeneZYs 2015)*

Korcsoportok szerint

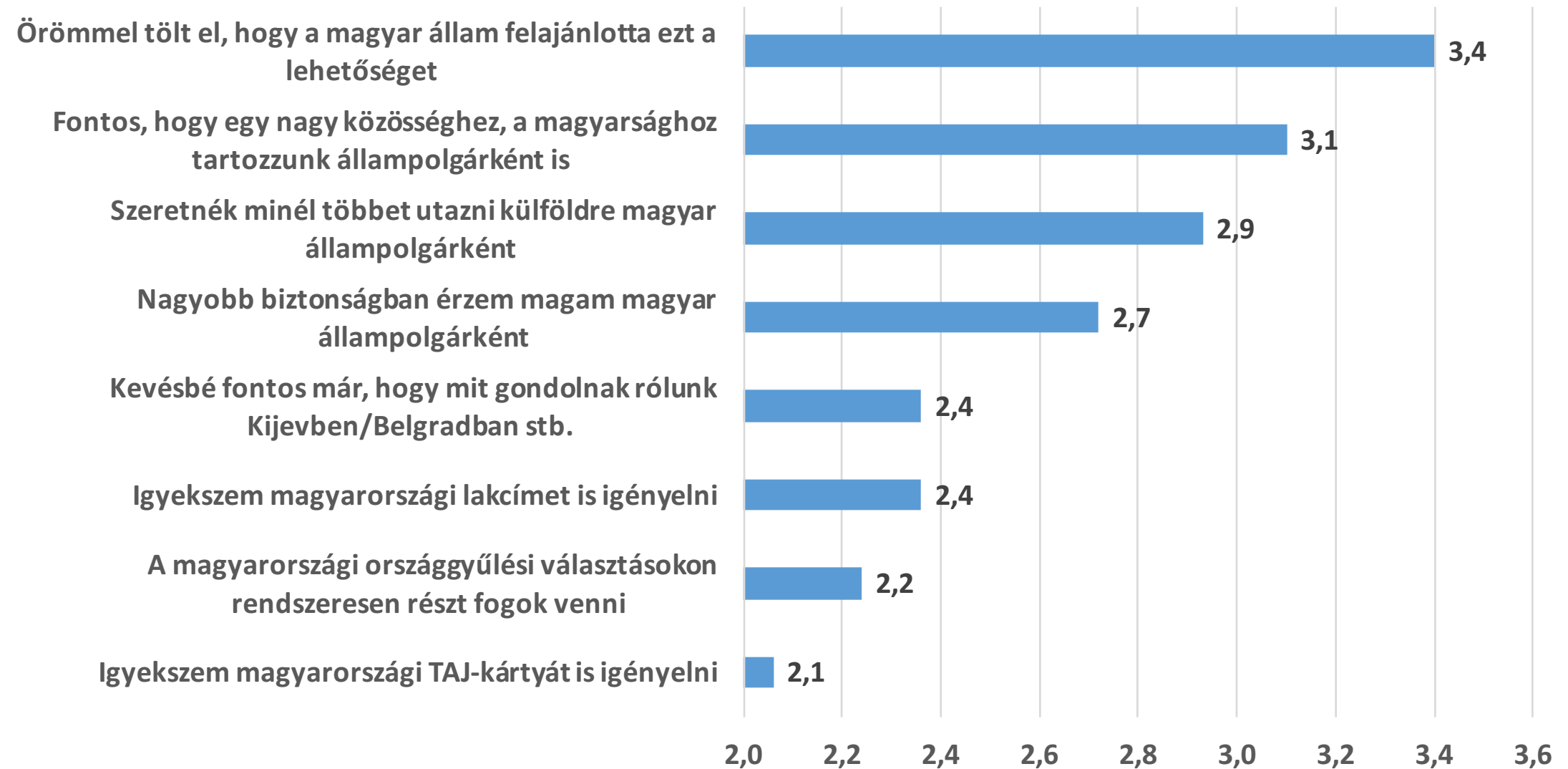

Régiók szerint

Milyen mértékben értesz egyet az alábbiakkal?

(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem;... 4 – teljes mértékben) (Forrás: GeneZYs 2015)

Állampolgárság *nem* igénylése melletti döntés okai

(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem járult hozzá;... 4 – nagymértékben hozzájárult)

(Forrás: GeneZYs 2015)

ÉRTÉKEK, IFJÚSÁG KIHÍVÁSAI POLITIKAI ÉRDEKLŐDÉS

Milyen gyakran szoktál?

(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem; ... 10 – nagyon gyakran) (Forrás: GeneZYs 2015)

sorrend		átlag	sorrend		átlag
1	zenét hallgatni	7,99	17	online játékot használni	3,42
2	barátokkal együtt lógni, beszélgetni	7,41	18	színházba járni	3,13
3	Facebookon/twitteren lógni, post-olni	7,01	19	moziba járni	3,08
4	filmeket nézni otthon (PC/Laptop/Tablet)	6,92	20	könyvtárba járni	2,78
5	chatelni	6,3	21	szakkörön, képzéseken részt venni	2,65
6	tévét nézni	5,93	22	fitness-szalomba, kondi-terembe járni	2,61
7	kirándulni a természetbe	5,46	23	uszodába vagy szaunába járni	2,47
8	híreket olvasni online	5,37	24	táncszobába járni	2,11
9	újságot, híreket olvasni	5,07	25	írni (saját blogot vagy verset, prózát)	2,07
10	sportolni, kocogni	5,05	26	hangversenyre, operába járni	1,75
11	könyvet olvasni	4,55	27	szoláriumba járni	1,51

Milyen mértékben jelentenek gondot a fiataloknak az alábbiak?

(SKÁLA: 1 – nagyon nagymértékben...; 4- egyáltalán nem) (Forrás: GeneZYs 2015)

sorrend		átlag	sorrend		átlag
1	pénztelenség, alacsony keresetek	1,42	11	alkoholizmus	2,03
2	munkanélküliség	1,45	12	értéknélküliség	2,03
3	szegénység, létbizonytalanság	1,60	13	elvándorlás	2,06
4	kilátástalan jövő	1,76	14	a család válsága, a családi értékek megrendülése	2,07
5	lakáshelyzet	1,81	15	növekvő társadalmi egyenlőtlenségek	2,11
6	céltalanság	1,84	16	bűnözés	2,12
7	kulturálatlanság, igénytelenség	1,97	17	kábítószer elterjedése	2,14
8	rossz családi körülmények	2,00	18	a megfelelő iskolázottság, képzettség hiánya	2,15
9	államnyelv nem kellő mértékű ismerete	2,01	19	tanulási lehetőségek beszűkülése (anyagi okok miatt)	2,18
10	erkölcsi romlás	2,02	20	anyanyelven való továbbtanulási lehetőségek hiánya	2,52
			21	szórakozási, ismerkedési lehetőségek hiánya	2,78

Kárpát-medencei ifjúság "örök" kihívásai

	Ifjúság 2000 (Mo.)	MOZAIK 2001	Mgyar Ifjúság 2012	GeneZYs 2015
pénztelenség, alacsony keresetek	3	2		1
munkanélküliség	1	1	2	2
szegénység, létbizonytalanság				3
kilátástalan jövő		3	1	
lakáshelyzet	2			
céltalanság			3	

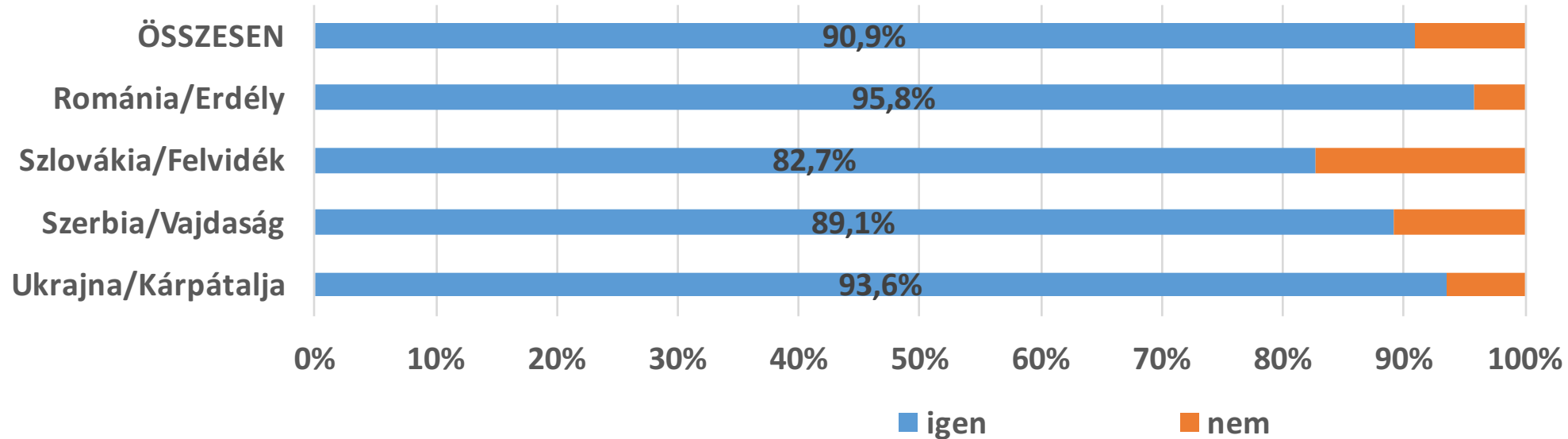
Értékrend – Mennyire fontos számodra?

(1 – egyáltalán nem fontos; ... 5 – nagyon fontos) (Forrás: GeneZYs 2015)

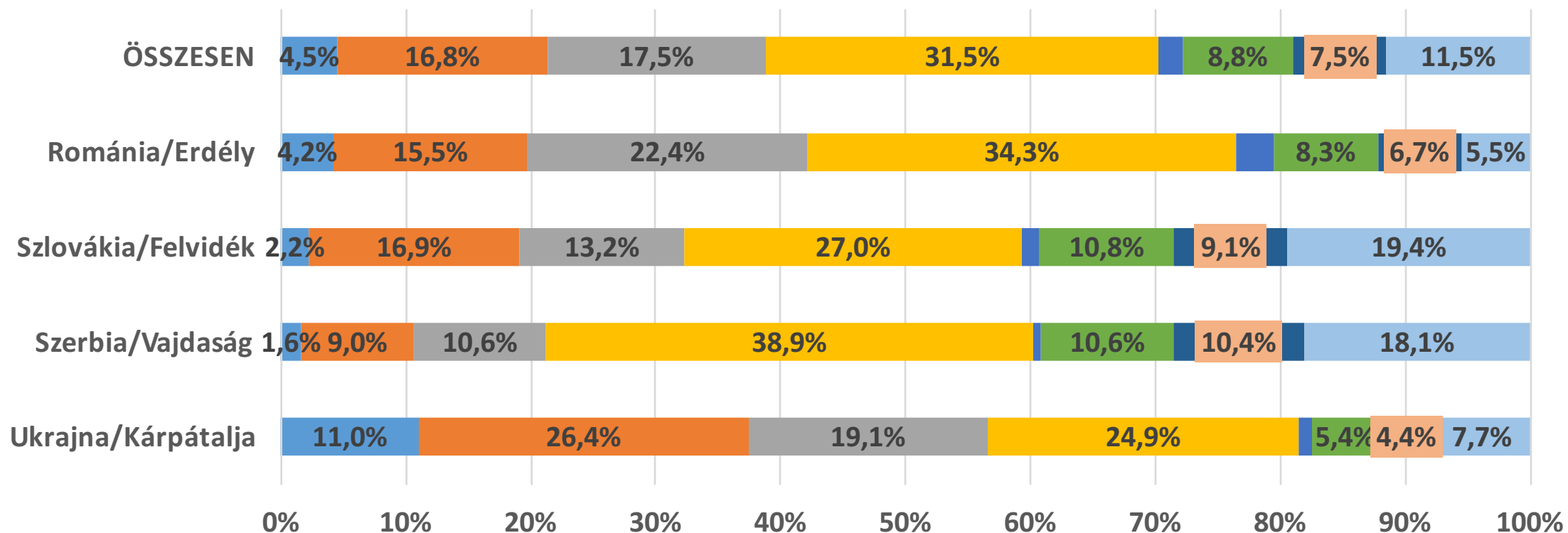
sorrend		átlag	sorrend		átlag
1	<i>szerelem/boldogság</i>	4,60	17	magyarságod	3,98
2	<i>a család (családalapítás, a család fenntartása)</i>	4,59	18	hogyan tiszteletben tartsd mások véleményét	3,94
3	igaz barátság (közeli barátok léte, akik mindenben melletted állnak)	4,53	19	vezetésre és döntésre való jog	3,92
4	békés világ (háborútól és konfliktusoktól mentes világ)	4,39	20	a hagyományok tisztelete (a tiszteletreméltó szokások megőrzése)	3,91
5	<i>a munka</i>	4,33	21	változatos élet (kihívásokkal, új dolgokkal és változásokkal)	3,88
6	a személyes szabadság (hogyan kötetlenül élj, azt tedd, amit jónak látsz)	4,28	22	a szépség világa (a természet és a művészetek szépsége)	3,80
7	jó viszonyban lenni az emberekkel	4,27	23	Istenben való hit, mint erőforrás a mindennapokban	3,66
8	a megbecsülés (hogyan felnézzenek Rád azok, akiknek a véleményére adsz)	4,24	24	hogyan mindig megszerezhessed és megvehessed, amit akarsz	3,64
9	önmegvalósításod	4,23	25	hogyan a környezetemben felmerülő közösségi problémákkal foglalkozz	3,40
10	hogyan mindig elérd kitűzött céljaid	4,22	26	a vallás	3,29

Vallásosság *(Forrás: GeneZYs 2015)*

Valamelyik egyháznak tagja vagy-e?

Templombajárás gyakorisága *(Forrás: GeneZYs 2015)*

■ hetente többször

■ havonta egyszer

■ más vallási ünnepek alkalmával

■ ritkábban, mint évente

■ hetente egyszer

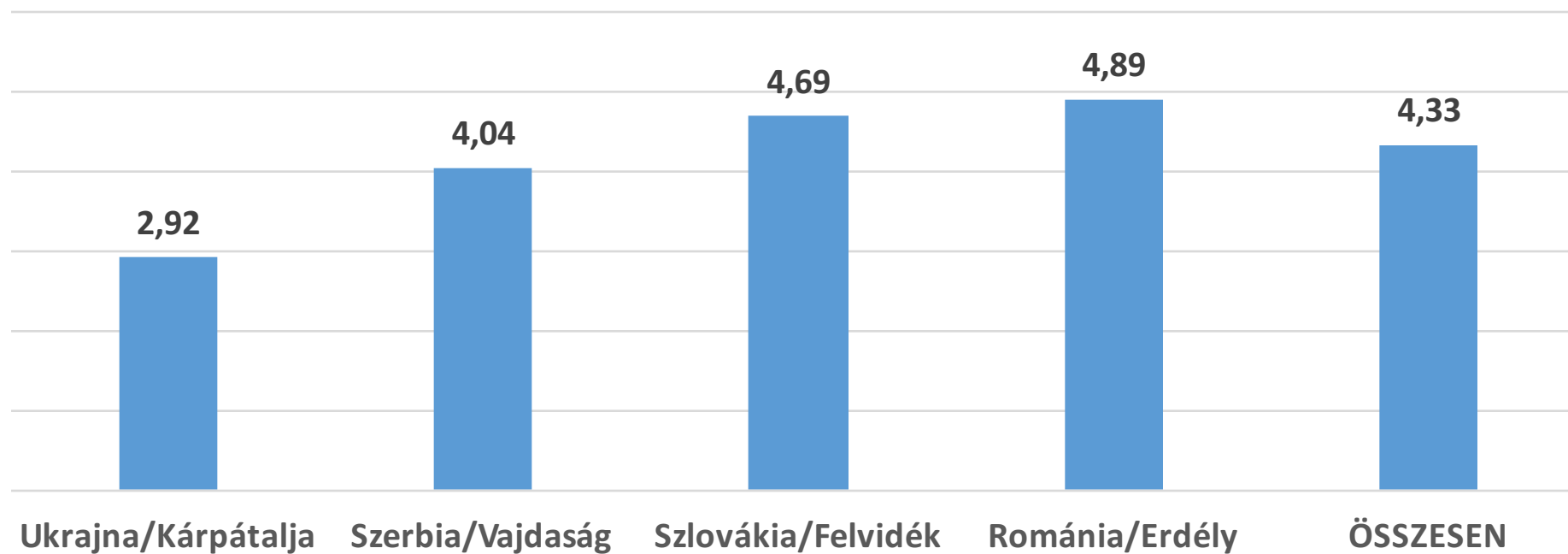
■ Karácsonykor/Húsvétkor/nagy vallási ünnepekkor

■ évente egyszer

■ soha, gyakorlatilag soha

Mennyire vagy elégedett a demokráciával?

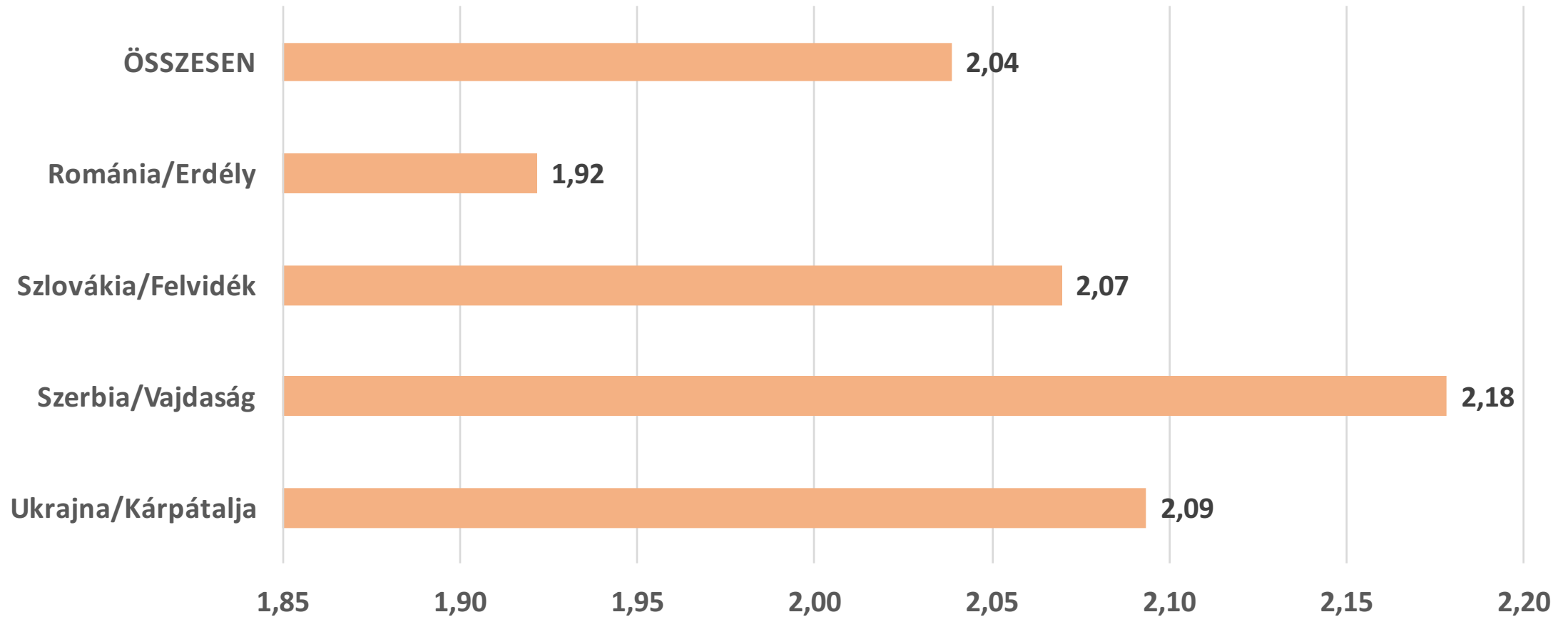
(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem;... 10 – nagymértékben) (Forrás: GeneZYs 2015)

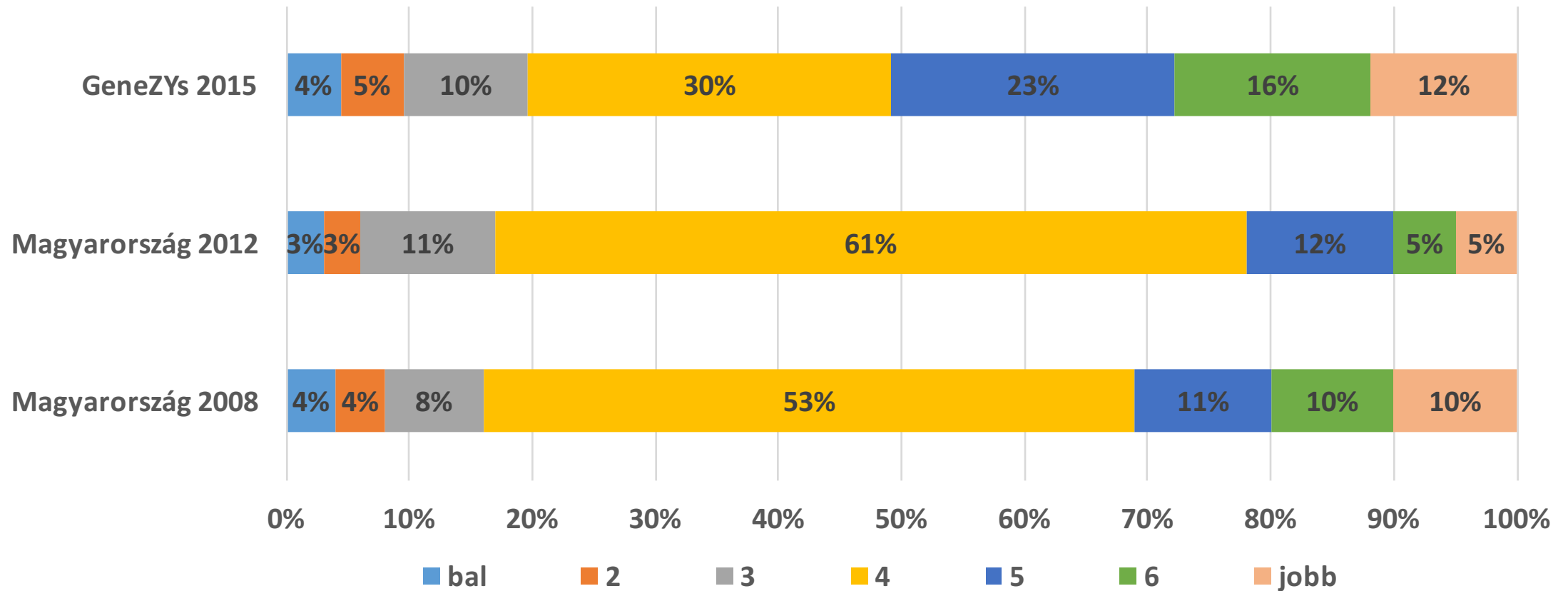
Mennyire érdekel a politika?

(SKÁLA: 1 – egyáltalán nem; ... 5 – nagyon) (Forrás: GeneZYs 2015)

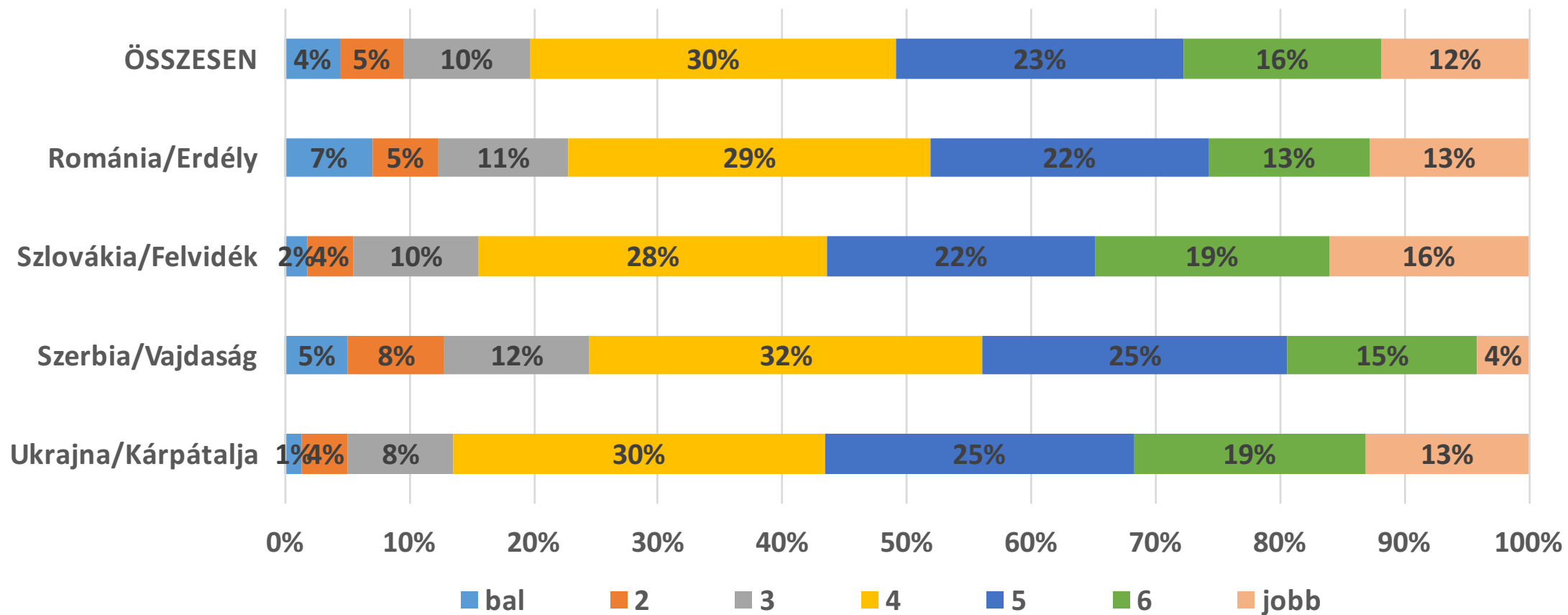
Politikai önbesorolás

(Forrás: GeneZYs 2015, Magyar Ifjúság 2008, 2012)

Politikai önbesorolás

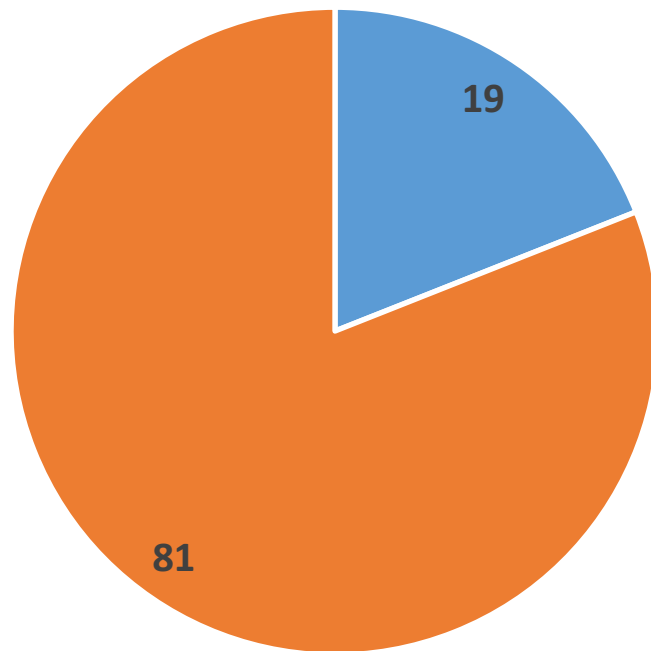
(*érvényes válaszadók: 39%, N=1027*)

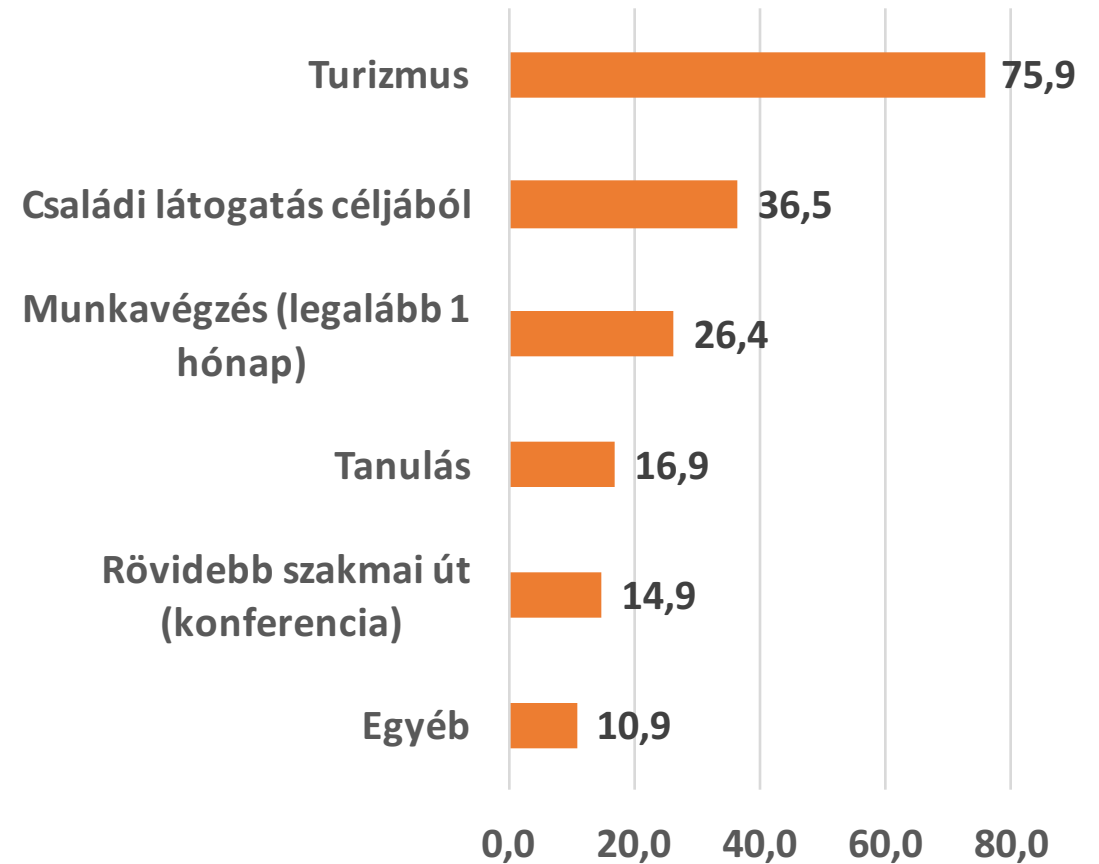
MIGRÁCIÓ

Az elmúlt 5 évben voltál-e külföldön? (%)

(Forrás: GeneZYs 2015)

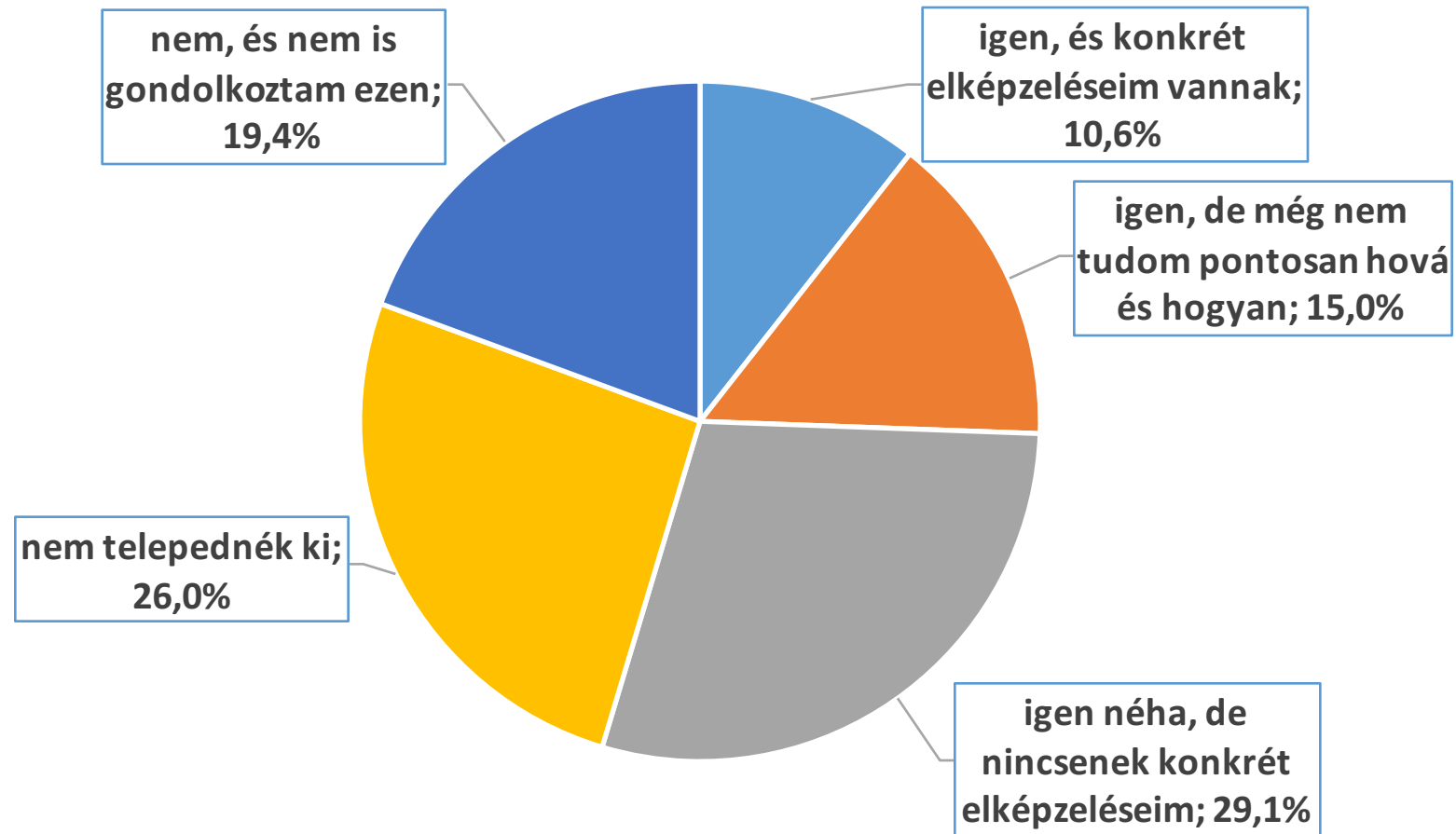

■ nem ■ igen

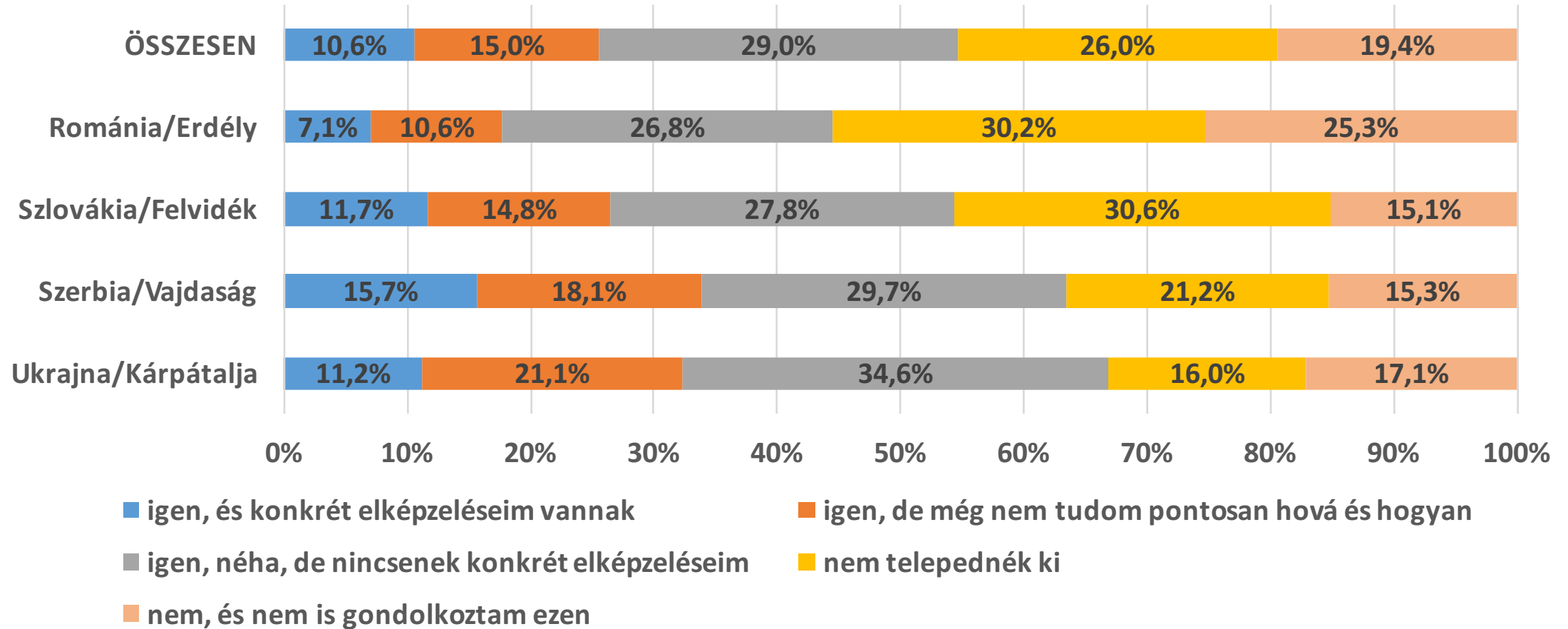
Gondoltál-e már arra, hogy végleg kitelepedj külföldre?

(Forrás: GeneZYs 2015)

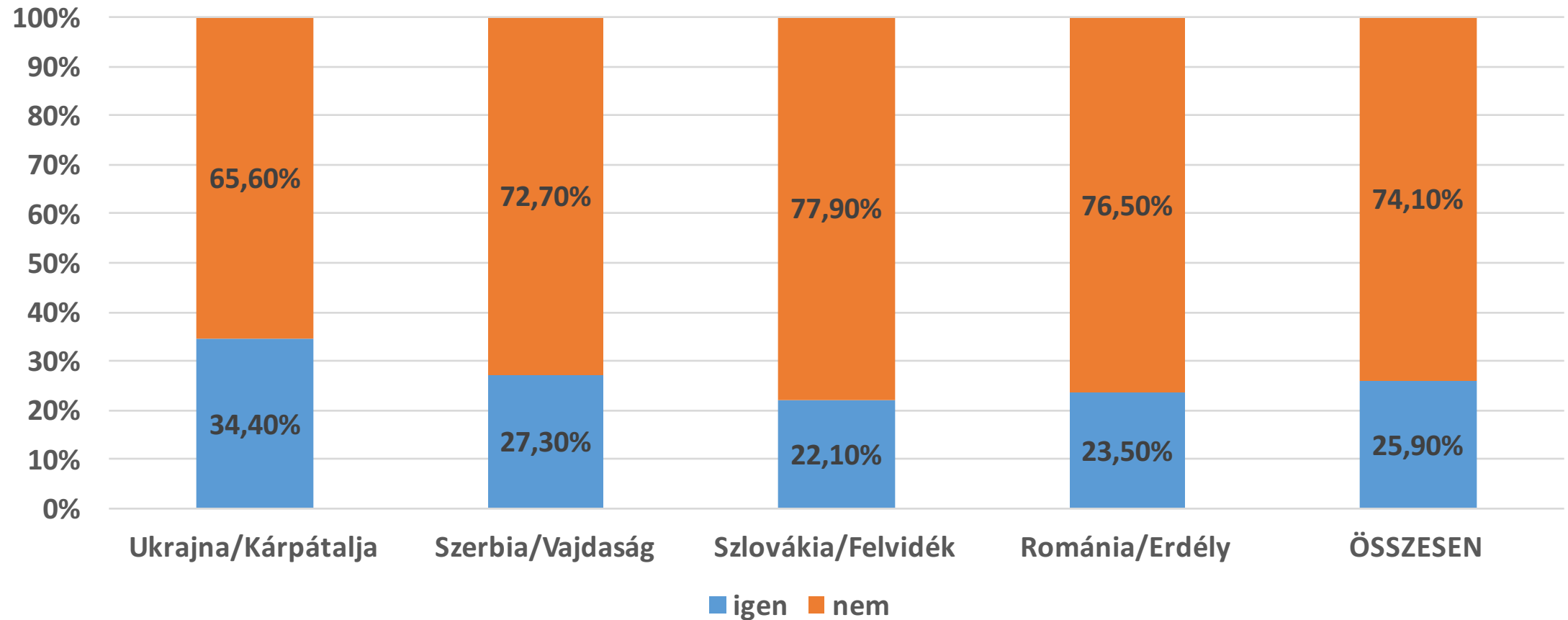
Kivándorlási szándékok – régiók szerint

(Forrás: GeneZYs 2015)

Családodból jelenleg valaki él-e külföldön?

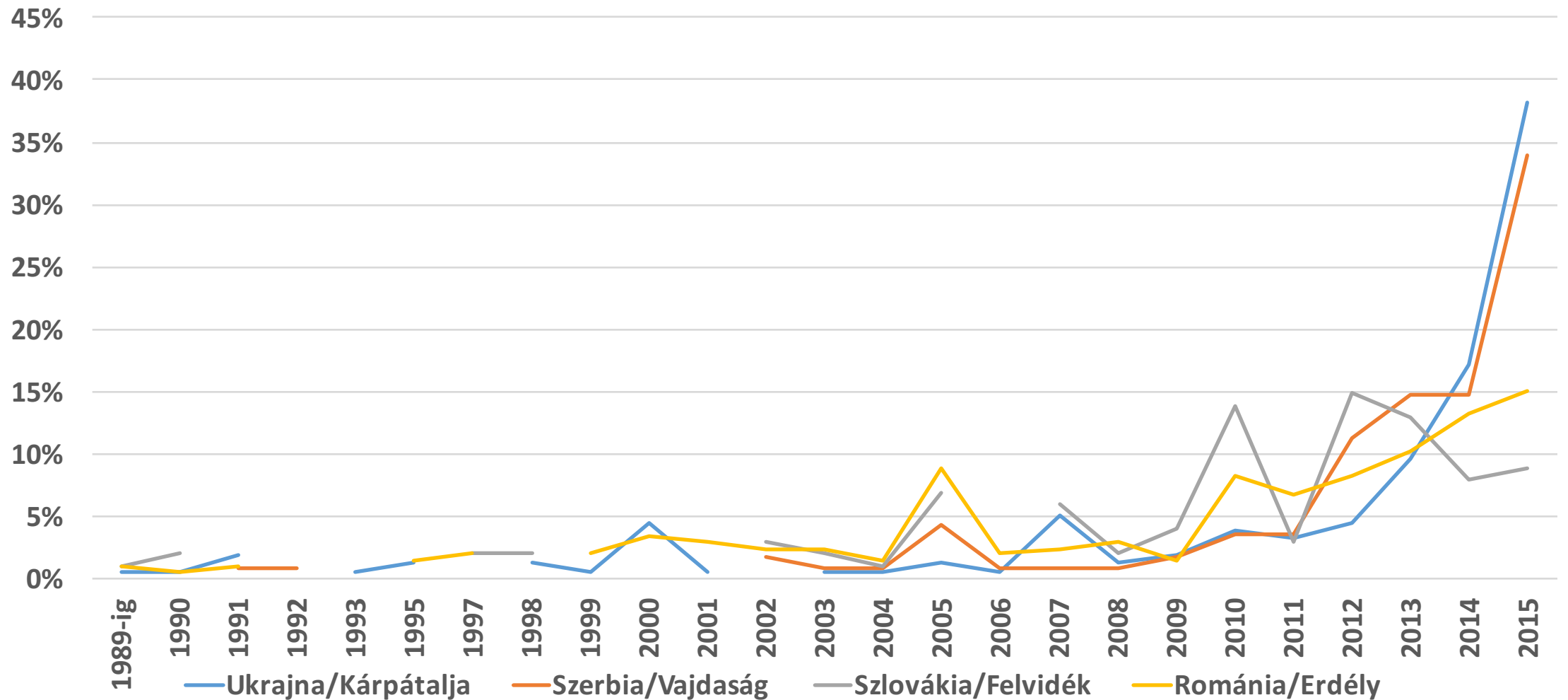
(Forrás: GeneZYs 2015)

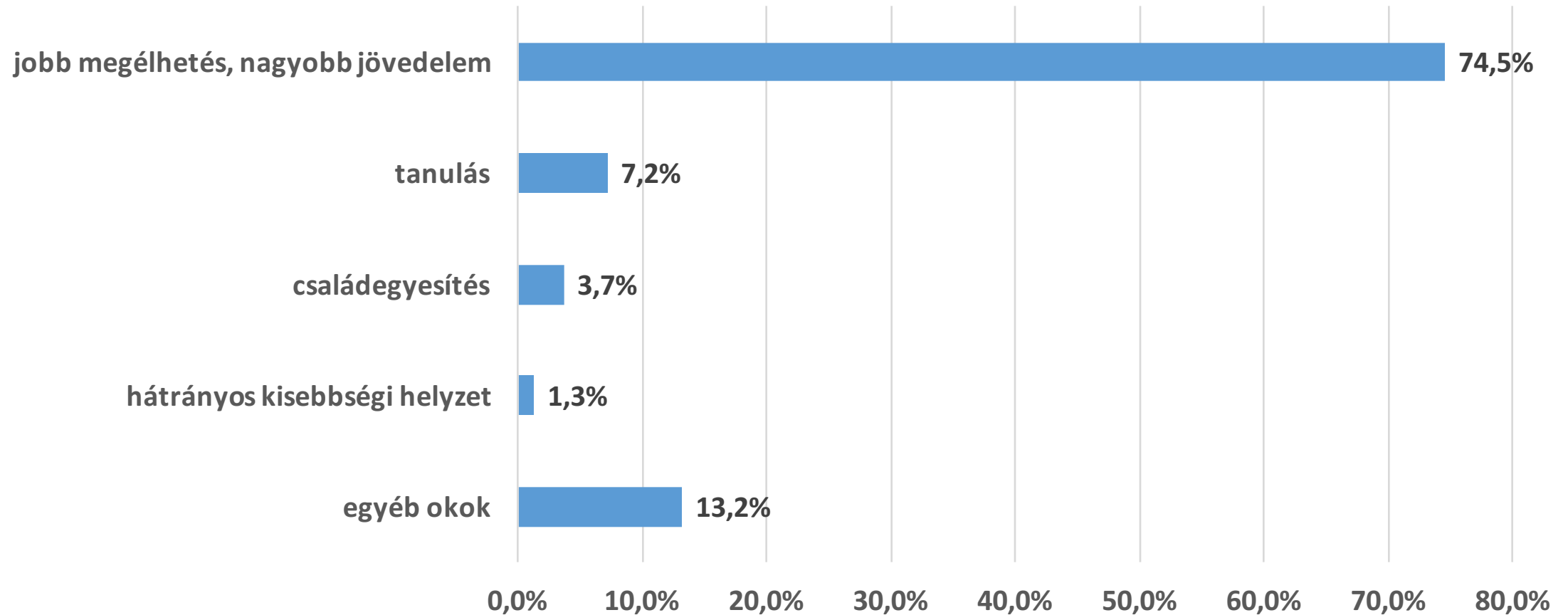

Melyik évben költözött el (külföldön élő családtagod)?

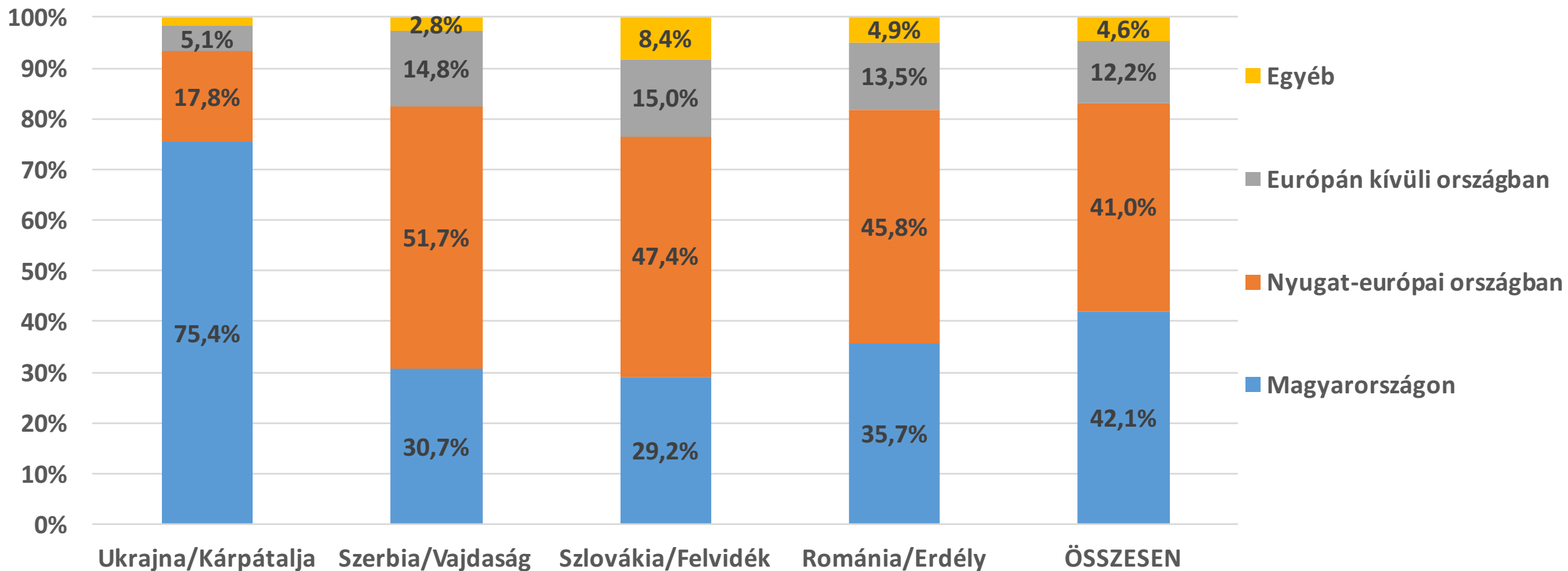
(Forrás: GeneZys 2015)

Ha úgy döntené, hogy elköltöznél, milyen okból hagynád el az országot? *(Forrás: GeneZYs 2015)*

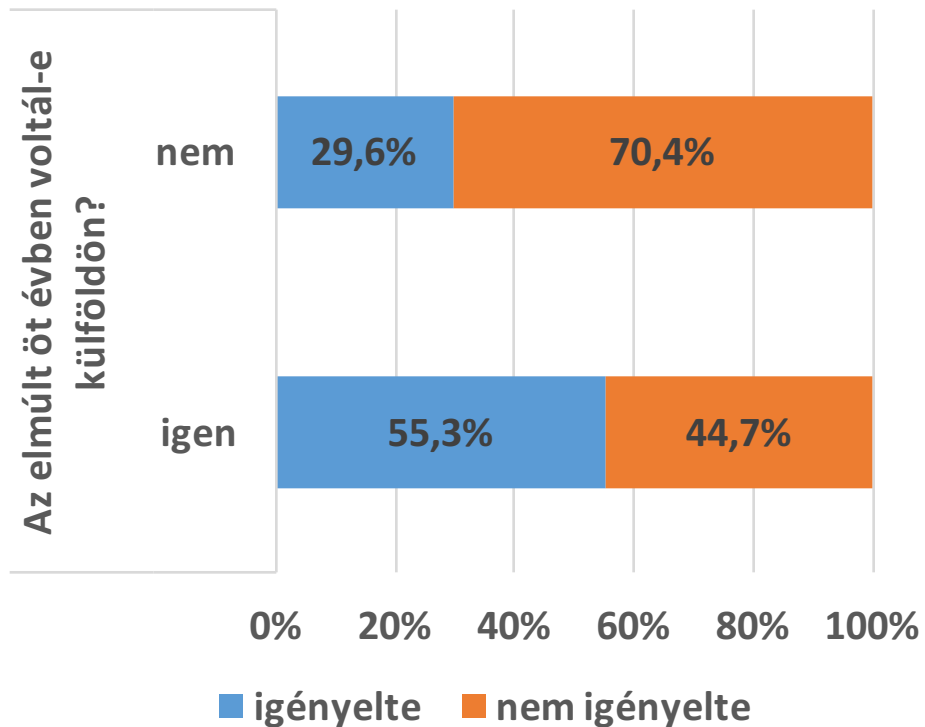

Amennyiben végleg kivándorolnál, hol telepednél le legszívesebben? *(Forrás: GeneZYs 2015)*

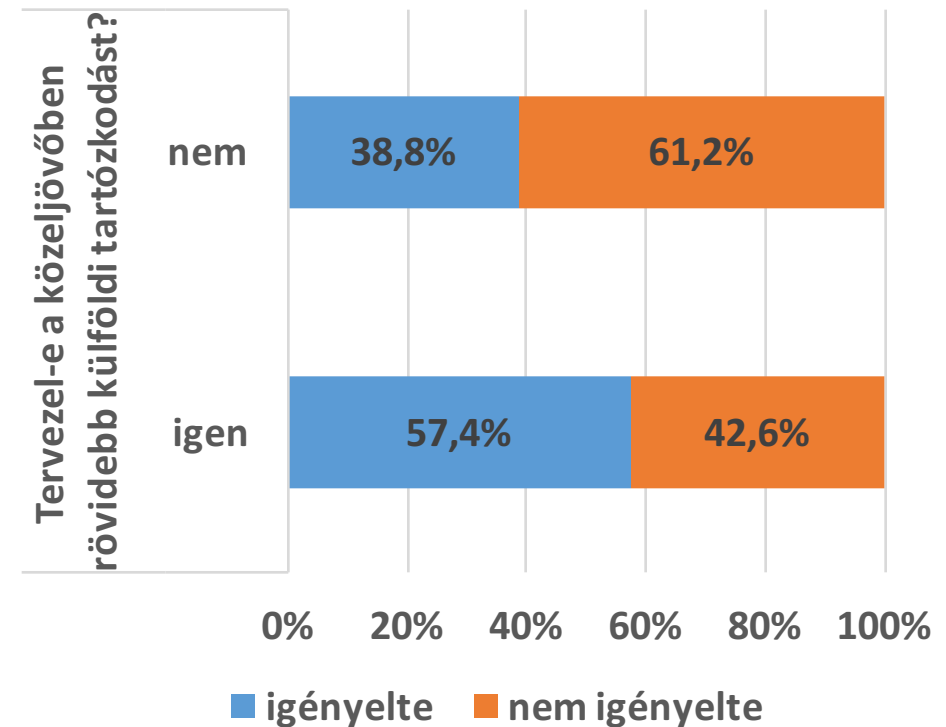

Magyar állampolgárság igénylése és a volt és tervezett külföldi utazások (Forrás: GeneZYs 2015)

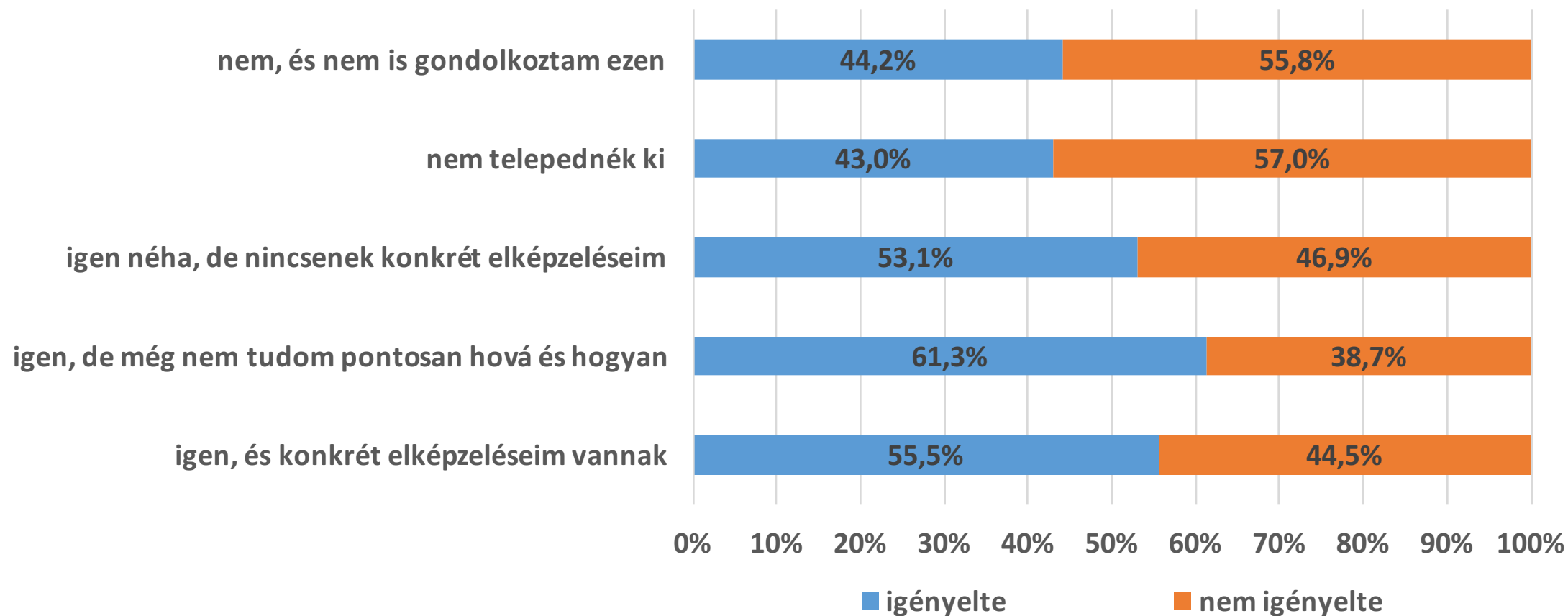
Állampolgárság igénylés külföldi utazások szerint

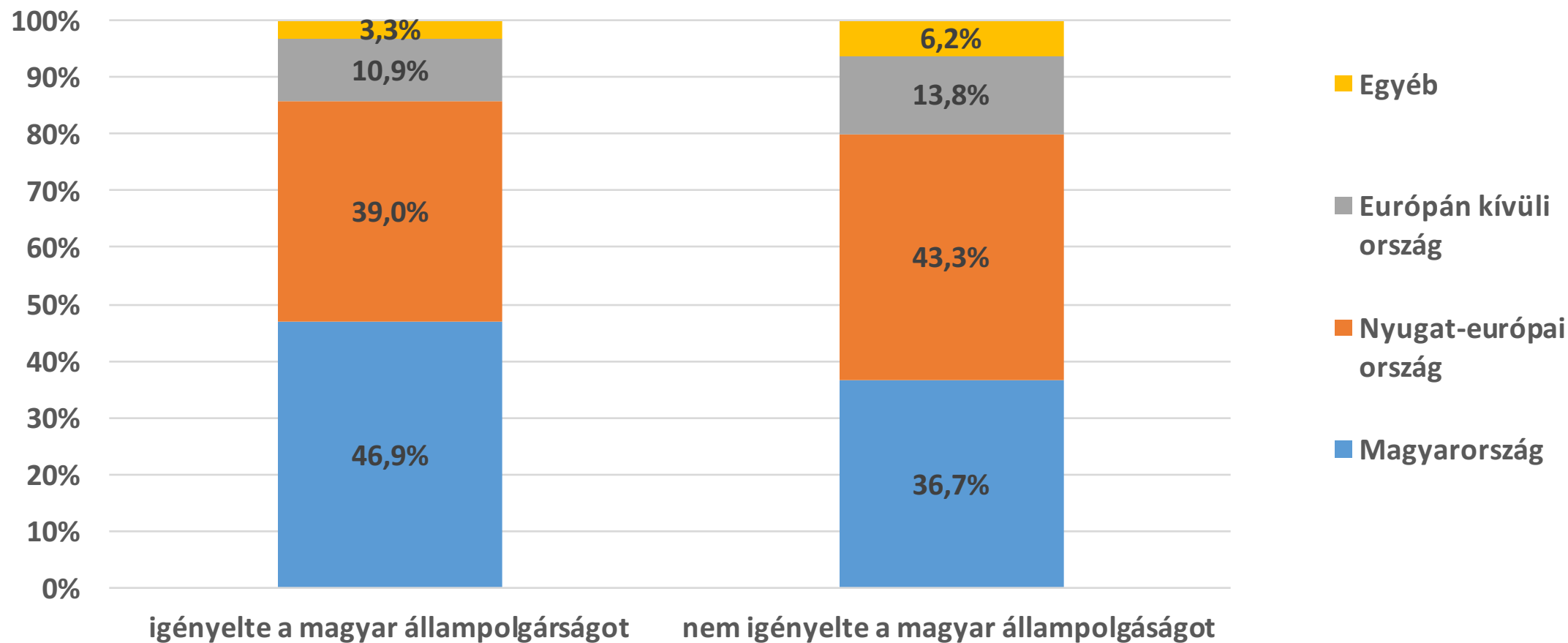
Állampolgárság igénylés tervezett külföldi utazások szerint

Magyar állampolgárság igénylése és a kivándorlási hajlandóság *(Forrás: GeneZYs 2015)*

Magyar állampolgárság igénylése és a kivándorlás (letelepedés) célpontja *(Forrás: GeneZYs 2015)*

Néhány következtetés

- Szignifikáns regionális és korcsoportos különbségek
  - Kárpátalja: hagyományosabb értékrend, de magas Magyarország felé irányuló migrációs hajlandóság
  - Szlovákia, Vajdaság: modernebb értékrend, magasabb nyugati migrációs hajlandóság
  - Erdély: relatív hagyományosabb világkép, alacsonyabb migrációs hajlandóság
  - Fiatalabb (15-19 éves) generáció: mobilabb, materiálisabb értékek dominanciája, ám alacsonyabb államnyelv, és magasabb idegen (angol) nyelvtudás
- Trendek
  - Enyhe modernizációs hatás
  - Közeledés a magyarországi fiatalokhoz (pl. házasságkötések, gyerekvállalások szintjén)
- Többes etnikai-nemzeti kötődések természetessége
- Magyar állampolgárság megszerzése:
  - Érzelmi alapon, de pragmatikus előnyökért is
  - Migrációs stratégia része?
- Digitális világ térhódítása: „irány a képernyő”
- Oktatási expanzió hatása: továbbtanulás felértékelődése
- Apolitikus elégtelenek, “alapjáraton” inkább jobboldaliak

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!

pappz.attila@mta.tk.hu